

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Mureşan 10.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

A példamutatók.

Írta: Borsai György.

A napokban két rendkívül fontos egyházi meg-
nyilatkozás történt Kolozsváron. November 18-án
a Róm. Kat. Egyházmegyei Tanács, 20-án pedig
az Erdélyi Ref. Egyházkerület tartották meg köz-
gyűléseiket. Mind a kettőt széleskörű érdeklődés
kísérte, hiszen az életünket közvetlenül érintő
ügyeket vitatták. A tanügyi előadók beszámoltak
a csombordi, radnóti, kézdívásárhelyi és székely-
kereszturi földművesiskolák működéséről és az
Erdély minden részéből idesereglett egyházi kép-
viselők a legnagyobb figyelemmel hallgatták a
jelentéseket. Látszott rajtuk, hogy tényleg szí-
vükön viselik a magyar gazdatársadalom sorsát
és jövő életének alakulását. Elismerték ez isko-
lák nagy jelentőségét és azt a komoly munkát,
amit a gazdaifjak továbbképzésével végeznek.

Az értelmiség rendelkezik az összes szüksé-
ges szakiskolákkal, de a magyar kiskgazdatársada-
lom nélkülözötte azokat a lehetőségeket, amelyek
haladásukat és továbbképzésüket biztosíthatták
volna. A magyarság több mint 80%-át a földet
művelők alkotják és épen ezért a szakoktatás
kérdésének megoldása többé nem késhetett. A
négy földműves iskola komoly mérföldjelzője a
beindított munkának. Csak kezdetnek tekinthet-
jük, amit a továbbfejlesztés fog majd követni.

Már önmagában véve az a tény, hogy egyhá-
zaink földművesiskolákat tartanak fenn, igen nagy

jelentőséggel bír. Azokon a helyeken, ahol az isko-
lát végzett ifjak már megragadták az ekeszarvát
és török az ősi rögöket, más világ van. A munka
céltudatosabb és az eredmény kétségtelenül na-
gyobb. Ezt látták meg az egyházi vezetők is,
amikor csak az elismerés hangján nyilatkoztak
az új magyar gazdanemzedék szakoktatásáról.

A magyar gazdatársadalomnak azonban leg-
alább 50 földművesiskolára van szüksége. Az ösz-
szes magyarlakta falvagról legalább 3—6 ifjút
kellene így taníttatni. Az apák meg fogják látni,
hogy az örökség biztos kezekbe jut és lényeknek
folytatása, a gyermek, lelki nyugalommal vág-
hat neki az élet sokszor tövises útjainak.

A nagy kérdés azonban így hangzik: Mikor
lesz képes az erdélyi magyarság 50 földművesis-
kolát megszervezni? — Amikor a gazdatársada-
lom beszerzése valóság lesz. Már pedig az Er-
délyi Gazdasági Egylet csak ezért dolgozik. Min-
den olyan magyar ember, akinek a megélhetését
a föld biztosítja, tagja kell, hogy legyen az EGE-
nek. A gazdasági egyletekre a jövőben még foko-
zottabb szerep vár, hiszen az ország új kor-
mánya is programjába vette a gazdasági egy-
letek megteremtését. Legyünk ezen a téren is
példamutatók, akik az idők előtt járva találjuk
meg a magyar gazdatársadalom boldogulásának
útjait.

December hó.

I. Gazdasági udvar.

A répa és burgonyakupacok földtakaróját vastagítsuk meg. Minthogy ebben az évben az idejében kiszedett répa és burgonya is a szokottnál nedvesebben kerül a verembe, ezeket figyelembe részesítsük.

A siló felsőrétegén az esetleges repedéseket tapasszuk be.

II. Szántóföldek.

A munkákkal megkésett gazda december hó folyamán kedvező időjárás esetén megpróbálhatja még a buza vetését. Különösen a jó erőben levő, de nem tulságosan hideg talajon, Erdély melegebb vidékein vezethet esetleg sikerrel $1\frac{1}{2}$ -szeres vetőmag mennyiséget számítva. A decemberi vetés esetén sekélyebb talajmunkával is megelégedhetünk, mivel ilyenkor a magot ugysem kell mélyre vetnünk. A tavasziak földjét minél alaposabb munkába részesítsük. Minden kínálkozó alkalmat használjunk fel tehát az eddig meg nem történt őszi mély szántások elvégzésére. Ezt annál inkább megtehetjük, mert az őszi szántás nem kényes munka. A fagy beálltával kezdjük meg a trágya kihordását. A kihordott trágyát azonban ne rakjuk kupacokba, hanem a föld egyik végén rakjunk egy nagyobb rakást, úgynevezett szarvast. A kihordás befejezése után földeljük le a rakást, hogy a nitrogént tartalmazó gázok ne párologjanak el. A trágyát olyankor kell szétteríteni, amikor alá is szánthatjuk.

III. Rét — legelő.

Egyengessük a vakondtúrásokat, a réteket rétboronával vagy réthasogatóval járassuk meg, hogy megkönnyítsük a téli nedvnek a talajba való beszívását. A széthasogatót összefüggésbe kell hozni az alapos trágyázással. Az istálló vagy komposztrágyát hordjuk ki és terítsük el. A trágyalevet szintén hordjuk ki a rétekre, vagy legelőkre és a hordó hátsó csapja alá verjük egy deszkát, mert ez a trágyalé egyenletes öntözését segíti elő. Istállótrágya, komposzt vagy trágyalé hiányában szórjunk el $1\frac{1}{2}$ mázsa nitrogént és egy mázsa szuperfoszfát műtrágyát. A rétek megszezéséről is most kell gondoskodni. Egy kat. holdnál 10—15 mázsát használjunk.

IV. Állattenyésztés.

Gondoskodjunk az állatok mészó szükségletéről, mert a téli hónapokban rendkívül hajlamo-

sak a csontlágylásra. A növendékmarrhával foszforsavat kell etetni.

Ha beáll a fagyos idő, át kell patkoltatni a lovakat és gondoskodni kell éles sarkokról.

Az áttelelést helyes takarmányozással az ügyes gazda nagyon megkönnyítheti. A száraztakarmányok mellett adjunk bőven erjesztett takarmányt. Most látja csak a gazda az erjesztővermek, silók óriási előnyét.

A vemhes juhoknak 1 kg. szénát, kevés répát és esetleg az utolsó hetekben 10—25 dkg. abrakot is adhatunk a szalmán kívül, mert a jó tartás a tejhozamban megtérül.

V. A kertben.

A gyümölcsfákon ellenőrizzük, hogy a Sotornernyő enygyűrűk mindig ragadósak legyenek. Ha látjuk, hogy már nem elég ragadós, újból be kell kenni.

Folytassuk a kertben az ásást, trágyázást és a fák tisztogatását. A hulladékot égessük el. A ribizke, málna, egres ritkító nyésésével szintén foglalkozzunk. Havas időben juttassunk eleséget hasznos madarainknak is.

A gyümölcskamrákat lehetőleg hetenként alaposan át kell nézni és a romlott gyümölcsöket ki kell válogatni. Fagymentes időben a kamarát szellőztessük.

VI. Szőlészet — borászat.

Decemberben a szőlőben kevés munka akad. Kedvező időjárás esetén trágyát hordjunk rakásba. Készítsünk karókat és itassuk át vasgáliscal. Ahol hiányok vannak, minden irányban 80 cm-es gödröt ássunk.

Ebben a hónapban okvetlenül végezzük el a borlefejtést. Téves felfogás az, hogy a bor a seprőn javul, mert legfeljebb seprőizű lesz. A fejtést csak derűs idő esetén végezzük. Rothadt szőlőből sajtolt borokat erősen kénezett hordókba fejtjük. Lehetőleg a levegő kizárásával, mert ezek a borok hajlamosak a törésre.

VII. Vadászat.

Védeni kell a hasznos vadakat. A nyul vadászata tovább tart. A prémes állatoknak ebben a hónapban van a legnagyobb értékük.

VIII. Gazdakörök.

A téli részleges munkaszünetet arra használjuk fel, hogy minél gyakrabban összejöve, megbeszéljük az elmúlt év gazdasági eseményeit és eredményeit. Gazdanapokat rendezünk, mezőgazdasági szakkönyveket és az Erdélyi Gazdát és az Erdélyi Gazda Naptárát olvassák.

Egy kőüszögkísérlet tanulságai.

Irta: Konopi Kálmán (Odvos).

1936. őszén egy kísérletet állítottam be a következő kérdések megvilágítására:

1. Milyen hatásuk van a különböző üszög elleni védekező szereknek a búzámag csira- és életképességre?

2. Milyen hatásuk van a szereknek a kőüszög elpusztítására?

3. Milyen hatásuk van ezeknek a szereknek a kezelés (csávázás) után bekövetkező fertőzés leküzdésére?

4. Van-e különbség a búzafajták között a kőüszög iránti érzékenység tekintetében?

A kísérleti gazdaságnak egy gyenge tábláján állítottam be egy régebbi tanulságon okulva, amikor is erős kerti földbe vettem a kísérleti búzákat s azok ott tulságos buján fejlődtek, aminek következtében az üszög fejlődése nem tudott lépést tartani a búzáéval és az erősen fertőzött, csirázatlan magvak termésében alig itt-ott mutatkozott fertőzött búzatő.

Minden parcellára 3 sor búza vettem 12 cm sor- és 5 cm növénytávolságra. A parcellák hossza 2 méter volt. Minden parcellára tehát 123 szem búzát vettem. Minden kezelési mód 2—2 parcellában került kipróbálásra.

A mesterséges fertőzés úgy történt, hogy a vetőmagra bőségesen kőüszögport szórva, a kétőt vászondarabban erősen összedörzsöltem. Ilyen nagyfokú fertőzés a természetben nem fordul elő.

A fertőtlenítő kezelés kis magmennyiségekkel, az egyes szerekre előírt töménységeknek és csávázási időnek betartásával történt.

Az utólagos fertőzést úgy vittem keresztül, hogy miután a vetődeszka előtti kis kapákkal húzott árkoeskákba a búzaszemek el voltak vetve, soronként mintegy 40 cm³ kőüszögporral fertőzött porhanyó földet szórtam és csak ezután takartattam le a sorokat.

A munkások, hibák elkerülése végett, az egyes parcellák elvetése után kezeiket formalinoldattal fertőtlenítették.

A kísérletet okt. 13-án vettem el, amely időben a talaj még eléggé meleg az üszögspórák gyors csirázásához. Ugyanis a búza úgy fel- mint lefelé tágabb hőmérsékleti határok között csirázik, mint a kőüszög. Ennek a következménye volt az, hogy amint az idén sálumbeli kiszárad-földeken megállapítottam, a későn vetett, ritkás, elmaradt búzában alig lehetett üszköt találni,

míg a fejlettebb, korai vetésű táblák között meglehetősen erős fertőzési esetek is fordultak elő.

A kísérlet eredményeit a mellékelt két táblázat foglalja össze. Ezek az eredmények természetesen, még nem vehetők véglegeseknek és hibalehetőségeik is meglehetősen tágak, úgy, hogy több évi megismétlés, vagy egy, az itteni-nél nagyobb személyzeti és anyagi felkészültséggel beállított kísérlet valószínűleg megváltoztatná a csirázási számok, fertőzöttségi százalékok rangsorát. Mindazonáltal ez a kísérlet is határoott feleleteket adott a felvetett kérdésekre. Ezek a feleletek a következők:

I. kísérleti sorozat.

Kőüszöggel fertőzött maggal.

Búza-fajta	Csávázószer és módszer	Kikelt búzatövek z. ma			Learatott búzatövek száma		
		XI. 6.	XII. 19.	IV. 8.	Össze-sen	Ebből üszkös	Fertő-zést %
a 2 parcellán összesen							
Odvesi 241	Csávázatlan	136	143	117	116	38	33
	"	152	154	134	118	60	51
	Tiszta vízben jól l-mosva	154	159	132	130	8	62
	1%-os rézgálicoldat-ban 15 percig	80	125	110	108	—	—
	1.5%-os rézg. lic. 1% ég. méz 15 perc	167	173	137	137	—	—
Csanádi 117	1 ezrelékes formalin 15 perc	127	135	115	107	—	—
	0.25 os Bigriol nedves pás 15 perc	163	168	139	139	—	—
	0.5%-os Higosan nedve 15 perc	153	157	130	130	—	—
	PORZOL	159	157	136	118	—	—
	ARZOPOL	165	166	131	131	—	—

1. A kikelt és learatott búzatövek száma megerősíti az irodalomban általánosan hangoztatott állítást a rézgálicnak és formalinnak csirabántó hatásáról. A rézgálicnak ezt a hatását a méz hozzáadása megszünteti.

Ezt a csirabántó hatást a különböző csávázó szerekkel végzett laboratóriumi csiráztatás még sokkal világosabban hozza kifejezésre, még pedig úgy a rendes, itatópapíron végzett csiráztatás, mint a kelési erő (Triebkraft) megállapítására szolgáló, 3 cm vastag földréteg alatti vetésnek csirázási eredményei. Ilyen kísérleteket

II. kísérleti sorozat.

Nem fertőzött mag elvetése utáni talajfertőzéssel.

Buza-fajta	Csávázószer és módszer	Kikel buzátövek száma			Learatott buzátövek száma		
		X. 6.	XI. 19.	IV. 8.	Ösze-sen	Ebből üs kős	Fertő-zés% ^o
a 2-2 parcellán összesen							
Odvasi 241	Csávázatlan	141	146	123	115	13	11
Csanádi 117	"	157	156	118	107	21	20
"	0,25%-os Bigriei 15 percig	176	175	136	127	14	11
"	PORZOL	180	180	143	134	17	13
"	ARZOPOL	176	180	143	130	21	16

is végeztem a múlt esztendőben, de azoknak eredményeit közölni túl hosszadalmas volna.

A szabadföldi és laboratóriumi kísérletek közötti különbségek azt mutatják, hogy a csiráz-tatási eredmények, a magunk u. n. csiraképes-ségi százaléka nem biztosítja azt, hogy a csiraké-peseknek talált magokból a gazdasági táblákon egészséges növények lesznek. Ebben a kísérletben is a kifogástalan csiraképességű magoknak csak egy meglehetősen alacsony százaléka érte meg az aratást, sőt már az őszi vegetáció alatt a 2-2 parcellánként gondosan, szemenként, jól előké-szített földbe vetett 246 buzaszemből csak 125-180 buzanövény tudott kifejlődni. Ezt a tényle-ges állapotot a közönséges csiráz-tatással az előbb említett földréteg alatt végzett kelési erővizsgálá-tok jobban megközelítik. A learatott növények számának sorrendjéből a használt szerek csira-bántó hatásának sorrendjére következtetni biz-tonsággal nem lehet. Mégis érdekes, hogy a csá-vázatlan parcellákon kevesebb növény érte meg az aratást, mint a legtöbb csávázott parcellán (a rézgálicos és formalinos kivételével). Ennek oka minden bizonnyal az üszögfertőzés volt, ami egyes növényeket már a kezdeti fejlődés szaká-ban elpusztított.

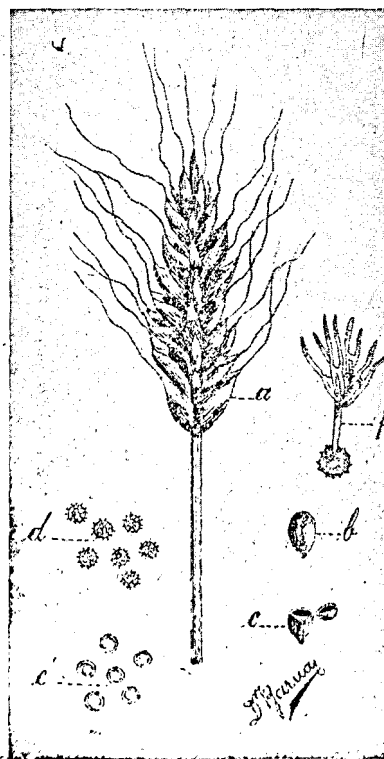
2. A használt csávázószer hatása ebben a kísérletben egyformán jó volt a magfertőzés le-győzésére. Ez még nem mondja azt, hogy eset-leg olyan években, amelyeknek időjárási viszonyai (meleg, csapadék) kedvezőtlenebbek a szerek hatékonyságára, nem lehetnek különbségek mondjuk, a száraz és nedves eljárás eredményei között.

3. A kísérlet teljes világossággal kimutatta, hogy a csávázás a vetés után bekövetkező fertő-zés ellen nem használ, még pedig sem a száraz, sem pedig a nedves csávázás.

Ezért nem ajánlhatjuk eléggé gazdatársaink-nak, hogy igyekezzenek az ilyen utófertőzések, talajfertőzések ellen védekezni. Egy ilyen utó-fertőzésnek oka lehet a jövő évi buzatábla köze-lében végzett cséplés. Bodnár szerint a magyar-

országi nagyobb gazdaságok vetőmagja rendsze-rint olyan fokban fertőzött (a rendes csávázás után is!), hogy ha nem csáváznának, 0,1-5% volna a termésben az üszöggár. Tehát nem sza-bad abban megnyugodnunk, hogy csáváztuk a buzavetőmagunkat, tehát semmi üszög sem lehet benne! És az a kevés, ami helyes csávázás után, talán a szerek tökéletlen hatásfoka, talán a talaj fertőzöttsége miatt, mégis csak előfordul, mind belekerül a cséplőgépbe és az üszkös szemek szétvert porát a szél elszórja a szomszédos buza-táblákra. Minél távolabb legyen tehát a cséplés helye a szántóföldektől! A szalma- és polyvakaz-lak is tartalmaznak üszögspórákat, azok is meg-fertőzhetik két év utánra terjedőleg is környékü-ket. Legveszedelmesebb természetesen a kisgaz-dák közös cséplőhelyének közelsége, mert min-denütt akad hanyag gazda, aki a csávázást el-mulasztja és akinek a cséplése alatt haljólatsu fekete felhők szállnak a gépből a szántóföldek felé. Sajnos, az ilyen szomszédság ellen nehéz védekezni. A védekezésnek egy módja volna, amelyet azonban egyéb okokból nem lehet aján-lani: a kései, novembervi vetés az ilyen, közös szériuk szomszédságában.

A föld fertőzésének oka lehet a buza után vetett buza is. Az üszkös szemek a földbe ke-rülve, ősziig megtartják csiraképességüket és a következő vetést fertőzik.

a) Üszkös búzakalász, b) üszkös ép mag, c) egy üszkös mag átvágya, a belseje tele van fekete porral, d) kö-üszök (*Tilletia laevis*), e) *Tilletia caries* sporák, f) a kö-üszök (*Tilletia Caries*) egy csirázó sporája. Erősen nagyítva, term. után rajzolta dr. Barna.

Az üszögspórák száraz helyen egy évig minden esetre megtartják csiraképességüket. Ezt ilyen anyaggal végzett vetőmagfertőzéssel ki is próbáltam. Becker-Dillingen szerint a spórák két év után csiraképtelenné válnak. Hogy a talajban meddig maradhatnak a spórák csiraképesek, arra sincsenek adataim.

4. A nemesített buzafajták között mindenestre vannak különbségek a köüszög iránti fogékonyág tekintetében. Serauer szerint Tubeuf-nek sikerült egy ilyen üszögmentes, vagy legalább is csak kevésbé fogékony búzát kitenyésztenie.

Egy 1934-ben learatott kísérletben kilenc saját és idegen buzafajta fertőzöttségi százaléka (egyenlő erős fertőzés után) 12.4 és 48.9% között váltakoztak.

A csanádi 117-es akkor is fogékonyabbnak mutatkozott, mint az odvosi 241-es. Ezt az ideai kísérlet is megerősítette.

Tekintve, hogy az ideai kísérlet szerint is, a magfertőzés ellen a csávázás elég nagy biztosíté-

ket nyújt, a nemesítésnek nem lehet elsőrendű fontosságu feladata ezt az üszög elleni ellenálló-képességet céljai között a rangsor elejére tenni. Hiszen annyi egyéb, fontosabb célt kell megvalósítania (hőtermőség, jó minőség, rozsdállóság, szalmaerőség). Így a csanádi 117-esnek is vannak olyan jó tulajdonságai, amelyek miatt eltekinthetünk ettől a kis gyöngéjétől.

Kísérletemnek legértékesebb eredménye mindenestre az, hogy figyelmeztet a talajfertőzés veszedelmére. Ez nálunk, kiscgazda országban sokkal nagyobb, mint ott, ahol többezerholdas összefüggő birtokok vannak, amelyeknek vezetői sokkal könnyebben védekezhetnek a szomszédtság fertőző hatása ellen.

Nálunk még fontosabb az, mint másutt, hogy legyen áthatva az egész gazdatársadalom annak a tudatától, hogy aki a csávázást elmulasztja, nem csak sajátmagának árt ezzel, hanem gazdatársainak is. Ebben a dologban is szépen kifejezésre jut a gazdák egymásrautaltságának és érdekazonosságának gondolata.

Kitűnő termést hozott Háromszéken a Bánkúti 1201-es és az Odvosi 241-es búza.

Irta: Földi István, a kézdivásárhelyi földmiv. isk. titkára.

A kézdivásárhelyi róm. kath. téli földmiv. iskola az elmúlt ősz folyamán az E. G. E.-től kapott buzavetőmagok közül a Bánkúti 1201-es és az Odvosi 241-el folytatott kísérletet, azonban mivel a vetőmagok a vasuti késedelem miatt csak október elején jöttek meg, a rendelkezésre álló területek már annvira igénybe voltak véve, hogy mindössze 1200 □-öl állott rendelkezésre.

Ezen a területen, melyen megelőzőleg zabosbükönny termelt, 600—600 □-öles táblákba történt a vetés s az igazat megvallva, nem nagy reménykedéssel vártuk az eredményt, mert köztudomásu, hogy ez a vidék elég hűvös éghajlatu és a buzavetést legalább 3—4 héttel előbb szokták elvégezni, mint ahogy mi, kényszerhelyzetben (a vasuti késés és rossz esős idő miatt) okt. 29-én elvégezhettük.

Vetés után azonban segítségünkre jött az időjárás is. Enyhe napok következtek és örömmel láttuk, hogy a vetés szépen sikerült. Az első hidegek már jó erőben találták a búzát, melynek a meglehetősen száraz tél se ártott meg s tavasszal gyövnörü fejlődésnek indult.

A meleg, tavaszi napok beálltával elvégeztük a fogasolást és a szinte tulságosan száraz nyár folyamán aggodalommal figyeltük a fejlődést, de semmi rendellenest nem fedeztünk fel és nagyon szépen indult a szemzés. A gabona nem dőlt el, a kalászkok erőteljesen fejlődtek és rendes időre beérték.

Aratásig nem volt lényegesebb madárkár se, mert a szemek erősen állottak, egyáltalában nem vált be sokaknak az a jóslata, hogy különösen a Bánkútinak a magjai peregnék, ellenben aratás után, tekintettel, hogy a buzaföld egy kertekkel

övezett, fásított terület közelében volt, a madarak kártevésének nagyon ki volt téve és így minimum 30% számítható madárkárnak.

A cséplési eredmény a következő:

Bánkúti 1201-ből 600 □-ölről kaptunk:	
	460 kg. elsőosztályu
	56 „ másodosztályu búzát.
Odvosi 241-ből 600 □-ölről kaptunk:	
	450 kg. elsőosztályu
	63 „ másodosztályu búzát.

Ha ezt számítjuk egy holdra, a

Bánkúti eredménye	
	1226 kg. elsőosztályu
	149 „ másodosztályu
madárkár 30%	411 „

Összesen 1786 kg. egy holdon.

Az Odvosi eredménye:

egy holdról	1200 kg. elsőosztályu
egy holdról	166 „ másodosztályu
madárkár 30%	411 „

Összesen 1777 kg. egy holdról.

A buzaszemek nem nagyok, de egészségesek, szépek és annyira tetszettek a gazdáknak, hogy nem győztük kielégíteni a vetőmagigénylőket. Így főképpen növendékeinknek adtunk 25—50 kilós tételeket, hogy ők a saját gazdaságukban gondoskodjanak a vetőmagszaporításról.

Az iskola gazdaságában még különböző takarmánynövényekkel és 12-féle kukoricával történt kísérletezés, azonban ennek eredményei még teljesen nincsenek feldolgozva. Így a Gazda egy későbbi számába maradt a részletes beszámolás.

Okszerű vetésforgó.

Irta: Szakáts Péter (Bikfalva).

Az EGE-nek már több faluból jelezték, hogy megakarják szüntetni az ugarrendszert s e célból gazdasági szakembereket kértek. A kérdésnek olyan nagy a jelentősége, hogy az Erdélyi Gazda is igyekszik segítséget nyújtani.

Az alábbi cikket Szakáts Pétertől, az udvarhelymegyei Gazdasági Egylet ősz elnökétől kaptuk, amit annál is inkább örömmel teszünk közzé, mivel annak a vidéknek igényeit és felfogását ismerteti.

A hármas, ugaros gazdasági rendszer elavult. Célszerű vetésforgót kell állítani a helyébe.

Évégett nem is kell tagosítani, újra rendezni a község határát. Csak el kell határozni a birtokegységnek, hogy az avult rendszerről áttér a korszerű és célszerűbb gazdálkodásra.

Ezt a hatos vetésforgóval könnyen el lehet érni.

A hármas határ mindenikében két-két táblát képezünk, vagy az apróbb földeket eszerint csoportosítjuk s megállapítjuk a termelendő növények milyenségét és számát. Pl. két kalászos: őszi és tavaszi, két kapás és két takarmány növényt.

Ezeket az első táblán úgy állítjuk hatévi időre sorrendbe, hogy ugyanaz a növény hat év alatt csak egyszer kerüljön termelés alá, viszont úgy következzenek egymás után, hogy mindegyik növénynek elegendő tápanyag jusson a föld kamarájából.

Az első évben a hat táblán (I—IV-ig) ugyanúgy helyezük el a termelendő növényeket, mint az évszámok szerint tettük, a következőképpen:

Évek	T á b l á k					
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
1	Zabos búkköny ☐	Őszi búza	Krumpli	Tavaszi kalászos lóherével	Tavaszi kalászos lóherével	Tengeri
2	Őszi búza	Krumpli	Tavaszi kalászos lóherével	Lóhere magnak	Tengeri	Zabos búkköny ☐
3	Krumpli	Tavaszi kalászos lóherével	Lóhere magnak	Tengeri	Zabos búkköny ☐	Őszi búza
4	Tavaszi árpa vagy zab lóherével	Lóhere magnak	Tengeri	Zabos búkköny ☐	Őszi búza	Krumpli
5	Lóhere magnak	Tengeri	Zabos búkköny ☐	Őszi búza	Krumpli	Tavaszi kalászos lóherével
6	Tengeri	Zabos búkköny ☐	Őszi búza	Krumpli	Tavaszi kalászos lóherével	Lóhere magnak

A zabosbúkköny melletti jegy teljes trágyázást jelent 250—300 q jó érett, hibátlan istállótrágyával, egy kat. holdra.

Miként a fenti táblázatból kitünik, a jól trágyázott I. táblán takarmány növénnyel — zabosbúkkönnyel kezdődik a termelés.

A zabosbúkköny kitünő előveteménye a búzának. A talajt tisztán és nyirkosan hagyja vissza, amit lehető sietve meg kell szántani.

A zabosbúkkönnyt célszerű ágasokon szántani. Így a levele nem töredezik s nem lesz veszteség benne. Hamarabb is szárad s jó karban szabadul föl szántásra a talaj.

A zabosbúkköny keveset fogyaszt a trágyából, de az megszeli s a buza nem dől meg utána és kedvező időjárás mellett jól fizet.

Tapasztalat szerint a burgonya a buza után célszerűen következhetik. Jó erőben levő talajt kíván. Meg is hálálja. Átlagosan 100 q-ra lehet számítani kat. holdanként. Legmagasabb termésünk 170 q volt Bikfalván. Sorba vetve, lókapával, töltőgetővel és kituratóval könnyű és olcsó a művelése.

Utána pedig tavaszi kalászos: árpa vagy zab igen jó helyet talál, mert a trágyából még megfelelő mennyiség áll rendelkezésre, a talaj pedig burgonya után olyan jól megműkölt és tiszta állapotban marad alája, a minél különbet kívánni alig lehet.

A tavaszi kalászos közé lóheremagot vetünk, amiből szeptemberben kapunk egy tisztességes kaszálást.

Az ötödik évben a lóheréből kapunk egy igen jó kaszálást.

Ha szükséges zölden vagy fonnyasztva etetjük fel, de jobb ha megszáritjuk ágasokon szénának. Azután meghagyjuk magnak. Annak mindig van vevője.

Szokásban van néhol a Székelyföldön, hogy őszi buza közé vetik tavasszal a lóheremagot. Ha azonban magtermést óhajtok nyerni, a második évben utána, ez nem célszerű, mert igen közel esvén a trágyához, nagyvön dusan fejlődik s bár sok virágot is hoz, megdől s tapasztalat szerint, léhas, gyenge lesz a magtermés.

Ezért célszerű a forgóban távolabb helyezni a trágyától, mikor jó magtermésre lehet számítani amellelt, hogy jó szénatermést is kaszálhatunk nyár elején belőle.

A lóherét összel kiszántjuk s a hatodik év tavaszán kukoricát vetünk utána.

A lóhere a talaj mélyebb részéből szedi a táplálékát s mint pillangós virágú növény légenygyűlő. Vastag gyökerei a talajban maradnak, ott korhadnak el. Így a kukorica gazdag talajba kerül s meghálálja a reá fordított munkát.

A hetedik évben előlről kezdődik a sorrend trágyázott zabos bükkönnyel.

Ime, ez a hat évi sorrend s a növények egymás utánjának az indoka.

A táblákon már az első évben úgy helyezzük el a növényeket, hogy ez az évekre szóló sorrend minden egyes táblán előálljon, midőn minden évben egy újabb tábla kerül trágyázás alá.

Az első évben egyedül az V. tábla kivétel. Abban maglóhere kellene, hogy legyen, de ez csak a 7-ik évben jöhet a természetes sorrend szerinti.

Mégis abba is vethetünk lóherét és kapunk belőle ősszel egy kaszálást.

Utána tengerivel beáll a szabályos sorrend.

Azután olyan ez, mint a rendes időben felhuzott jól járó óra.

Nem következik be a talaj kizsárolása s eltekintve az elemi csapásoktól, kellő talajművelés mellett, biztosra vehető a termények sikere.

Ezt egy más alkalommal, vegytani alapon igazolni fogom.

Itt még megjegyezni kívánom, hogy a növényeket illető talajművelés részletezését mellőztem, mert egyedüli célom ezen vetésforgó megismertetése volt.

Lehet, hogy más alkalommal, megindoklással, arra is kiterjeszkedem.

Ami azonban a természetdőlő növényeket illeti, a felsoroltakon kívül, bármely más növény is beilleszthető. Az őszi buza mellé vagy helyette őszi rozs, őszi árpa, vagy őszi repce, ahol annak helye van.

Ugy a tavaszi kalászosok helyett vagy mellé is.

Nemkülönben a burgonya helyett répa stb.

A tengerit azonban, úgy vélem, senki sem fogja mellőzni.

Végül ajánlom a művelési növények magvának vetőgéppel való vetését. Csak így lehet a magot egyforma mélységre és egyenletes elosztással a földbe juttatni, ami a jó termésnek szintén feltétele.

Gondozzuk réteinket!

- Irta: **Tempfli János**, a Radnóti Földmiv. Iskola igazgatója.

Sok helyen tapasztaltam, hogy a réteket a gazdák igen elhanyagolják. Abban a tudatban ringatják magukat, hogy a réten úgy is megnő a fű, ha nem is gondozzák. Utazásomkor a réteket is meg-megnézem a gazdákkal, amikor is a helyszínen rámutatok a hibákra. A gazdák elhiszik, hogy úgy a helyes ahogy mondom, de sok nehézségbe ütközik annak a keresztülvitele.

Vannak rétek, ahol a moha elszaporodott, vagyis ahol már más növény nem élhet meg csak a moha. Itt már csak alapos munka által lehet jó eredményt elérni. Keresnünk kell az okot, ami az elmohásodást előidézte, azután el kell háritani ezen okokat.

Az elmohásodás oka a talaj szellőztelen volta, szegénysége, vagyis tápanyag hiány és az elvizesedés. A talaj szellőztelenségét boronálással, szegénységét trágyázással, az elvizesedést pedig a fölösleges víz elvezetésével érjük el. A boronálással ugyan elérjük azt, hogy a mohát felszakítjuk és összegyűjthetjük, de azért a moha nem pusztul el, csak abban az esetben, ha trágyázzuk is réteinket és alaposan meghasogatjuk réthasogatóval. A mészszegény talajokat elég ha meszezzük. Sok esetben fahamu felülszórásával (kb. 300 kg. holdankint) jó eredményt érünk el. A fölösleges víz levezetését az adott körülményekhez képest vezetjük le. A legtöbb helyen a víziárkok kitisztogatásával már sokat segítünk, ahol ez nincs, ott levezetőárkokat kell csinálnunk. Ha réteinkön a víz foltokban van, akkor a legközelebbi árokig nyílt árkot nyi-

tunk, amelyben a fölösleges vizet elvezetjük. Ha erősen el van vizesedve réteink, akkor nyíltárkolással vezethetjük el a vizet, aminek hátránya azonban, hogy sok területet vesz el, közlekedés rajta keresztül csak hidakkal lehetséges és télen befagy. Jobb vízlevezetési mód a fedett árkokkal való elvezetés, amikor az árkok fenekére rőzsekévéket (kötegeket) vagy köveket rakunk, amelyen keresztül a víz tovább folyhatik. A legjobb de legdrágább víz levezetési mód az alagesővezés, ami azonban mérnöki szaktudást igényel.

Igen sok helyen a rét sok színű (piros, sárga, kék, stb.) virágaival gyönyörködteti a laikus embereket, a gazda azonban jobban szereti a zöld színű mezőt. Ezek a különböző színű virágok különböző gyomnövények szaporító szervei. Ezek a gyomok károsak a gazdára nézve, mert sok közülük mérges, amit az állatok nem esznek. kórósak vagy lombos levelűek, amik a szárítás és behordáskor porrá töredeznek. Amit az állatok még megesznek azok is sokkal kevesebb értékűek.

A gyomok irtására fordítson gondot a gazda. Vannak egyéves gyomok, amelyek irtása nem okoz nagyobb gondot. Fontos, hogy még megkötés előtt levágassanak. Erre legtöbbör egy kaszálást fel kell áldoznia a gazdának, vagyis amikor a gyomok virágnak (ha sok a gyom) az egész rétet lekaszáljuk, ha pedig kevesebb, akkor csak a gyomokat tépjük ki. Hasonlóképpen járunk el a kétéves gyomokkal is. Az évelő gyomok irtása már nehezebb dolog, mert nem mag utján sza-

porodnak, hanem gyökérsarj, hagyma, stb. útján is. Ezeknek irtásánál fődolog, hogy állandóan tépjük vagy vágjuk ki, hogy — szoros értelemben — a talajba fojtsuk. Ezen irtási munkálatokkal kapcsolatban kedvezniünk kell a hasznos füvek elszaporodásának is, amit trágyázással, rendszeres talajmunkákkal és fűmag felülszórással érünk el, hogy ezáltal a hasznos füvek erőre kapjanak, nehogy az élelmesebb gyomok elnyomhassák őket. Ha már annyira elszaporodtak a gyomok, hogy az irtásuk a mező meghagyásával lehetetlen, akkor feltörjük a gyepet és 2—4 évig kapást termelünk, hogy a gyomokat ezen idő alatt kiirtsuk és csak azután alakítjuk át ismét mezővé.

Ugy a moha, valamint a gyomok elszaporodását meggátolhatjuk, ha rétünket rendszeresen ápoljuk, vagyis rendszeresen megmunkáljuk és trágyázzuk.

A rét növényei ugyan olyan igényűek a talajjal szemben mint a szántóföldi növények. Gyökérzetük csak akkor tud mélyen a talajba hatolni, ha az laza, porhanyó, megvan a kellő légjárhatósága, vagyis a nap melege, a levegő és nedvesség behatolhat, a talajbaktériumok működhetnek. Ezek hatására történik a talaj továbbmállása, a humusz képződés és a tápanyagok oldása. Ezt pedig csak talajmunkával érhetjük el. A szántóföldön ezen munkálatok nem okoznak nehézséget, ellenben a réteken már nagyobb körülményt igényel, mert itt a gypeszönyeget kimélnünk kell. Azért itt különleges eszközökkel kell dolgozunk.

Szükséges hogy a vakondturásokat évenként elegyengessük, mert a turások porhanyó földjein a gyommagvak jó ágyat találnak és gyorsan szaporodnak.

A begyepesedett hangyabolyokat (hancsik) távolítsuk el. Ezen munkát ősszel végezzük, amikor is kapával lemetszük és a gyeperes részével leborítjuk, az télen át szétporlik és tavasszal boronával elsimitjük.

A rét boronálásánál ügyelnünk kell, mert nem mindenkor és minden borona alkalmas a rétek boronálására. Itt a vélemények különbözők.

Tartsuk szemelőtt a következőket: 1. boronáljunk tavasszal, mert ha ősszel boronálunk, a korai fagyok a megsértett gyökereknek árthatnak, 2. boronáljuk rétejünket, ha az mohás, tömödött, — vagyis ha a napfény és nedvesség nem tud behatolni, 3. ha trágyát vagy meszet akarunk bekeverni, 4. a boronálást még a kizöldülés előtt kell végezzük.

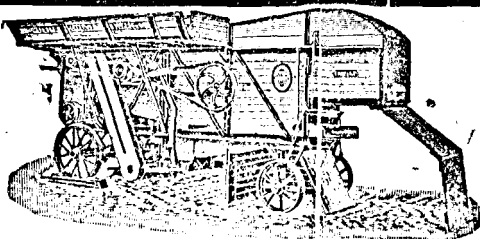
Kopott fogással ne boronáljunk, mert az tép, úgy szintén nedves talajt sem. Ahol sok a hereféle ott is meg kell gondolnunk, hogy fogasoljunk vagy ne, mert a herefélék nem szeretik ha bolygatják őket.

Az igen elhanyagolt, nedves, mohás, savanyu füves, dudvás réteket az ugynevezett réthasogatóval tudjuk megjavítani, amely mélyebben megmunkálja (10—15 cm.) a rétet és ezáltal a fölösleges nedvességtől megszabadítjuk, légjárhatóbbá, porhanyóbbá, vagyis a pemes füvek termelésére alkalmasabbá tesszük. Mindezen munkálatok eredményesebbek ha rétejüket trágyával is beszőrjük.

A rét növényei is a talajból vett tápanyagokból élnek, mint a szántóföldi növények, ugyanazon tápanyagokra van szükségük.

A szénával sok tápanyagot viszünk el rétejünkől évenként, s ha nem pótoljuk trágyázással az elfogy, ennek következtében szénatermésünk is csökken. Képződik a rét talajában is tápanyag az elmállás alkalmával, de az elmállás is ott élénk, ahol az elmálláshoz szükséges feltételek megvannak: ha az porhanyó, légjárható, csak kellő nedvességű és ha a talajélet élénk. A tápanyag ily képződése is lassan-lassan csekélyebb lesz, mert hova tovább kevesebb és kevesebb lesz az elmállani tudó közet.

Kénytelen tehát a gazda pótolni a tápanyagot, hogy a rét termőerejét fenntartsa és fokozza.

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth RT.
Budapest

88

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,

vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtökéletesebb kivitelben.

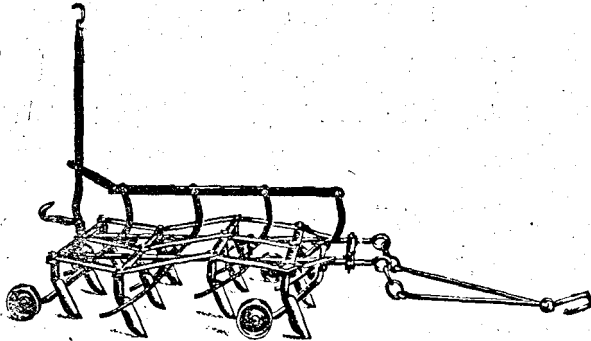
Felvilágosítást nyújt:

Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini din Cluj S. A.

Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62. — (Telefon No.: 2—92.)

Sok helyen — sajnos — nincs annyi trágya, hogy még a rétekre is jusson, mert mindenütt a szántóföld van előtérben, azt trágyázzák és a rét trágyázása marad. Ha már istállótrágya nincs elegendő, akkor használjunk mesterséges, vagyis műtrágyát. Alljon itt buzdításul az alábbi táblázat, amelyből kitűnik, hogy az egyes trágyanemek milyen

Réthasogató. A kések tisztítása igen egyszerű, csupán a képen látható felső emeltyűt hátra huzzuk.

mértékben növelik a szénatermés mennyiségét és minőségét is. E trágyázási kísérlet egy, a Maros mellett elterülő réten lett végezve, amely rét 2 évvel a kísérlet előtt lett előntve a Maros kiáradásakor, tehát nem sovány réten. A kísérletre hat parcellát jelöltünk ki: az első parcella trágyázatlan, a második parcella trágyalével (150 Hl. holdankint), a harmadik parcella trágyalé és fahamuval (300 kg.), a negyedik superfoszfát (150 kg.) és trágyalével (150 Hl.), az ötödik mésznitrogénnel (150) és a hatodik parcella mésznitrogén és superfoszfáttal lettek megtrágyázva.

GAZDÁK!

173

Vegyétek a bevált, híres csepeli

WEISS MANFRED-féle

mezőgazdasági gépeket, úgymint:

ekéket,
vetőgépeket,
permetezőket,
serleges kutakat,
boronákat,
gyümölcs és szőlőpréseket,
kukoricamorzsolókat,
darálógépeket,
szecekszárítókát,
takarmány-füllésztőket,
saraboló és húzókapákat stb.

Árakkal és katalógusokkal készséggel szolgál a gyár romániai képviselője:

„FIME T”

S. A. R. pt. Comerțul de Fier și Metale

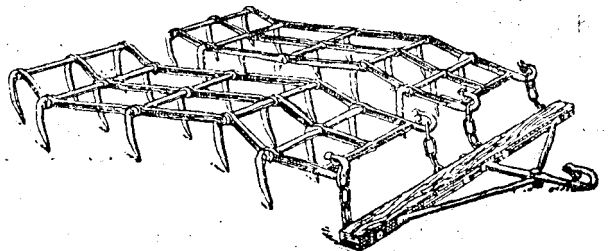
București, Str. Fantanica 40

Az eredményt az alábbi táblázat mutatja, ahol fel van tüntetve az anyaszéna termése és a sarju termése is. A mérést zöld állapotban a kaszálás után azonnal végeztük és ennek $\frac{1}{4}$ részét vettük szénának, ami a táblázatban van feltüntetve. Tehát a táblázatban a zöldfü $\frac{1}{4}$ része van felvéve, ami hozzávetőlegesen megfelel a beszáradási tényezőnek. Az eredmény katasztrális holdra értendő.

Parcellák	Megnevezés	Anyaszéna q	Sarju- széna q	Össze- senj q	Szén- oszt.
1.	Trágyázatlan	23,77	21,58	50,35	II.
2.	Trágyalé (300 Hl)	29,13	23,23	52,3	I.
3.	Trágyalé (150 Hl), hamu (300 kg)	34,96	23,52	58,48	II.
4.	Superfoszfát(150kg)trágy,alé	34,09	25,32	59,41	I.
5.	Mésznitrogén (150 kg)	36,61	26,18	62,79	II.
6.	Mésznitrogén (150 kg) és szuperfoszfát (150 kg)	35,39	26,40	61,79	I.

Amint a táblázatból is látható, a trágyázatlan parcella adott a legkevesebb szénát, utána a trágyalével öntözött parcella adott a legkevesebbet és nem sokkal multa fölül a trágyázatlan, aminek oka az, hogy a trágyalé a hóra lett öntve, amikor a föld még fagyos volt s a hólével a trágyalé nagy része elfolyt.

A legnagyobb termést a mésznitrogénnel trágyázott parcella adta, ahol 12,44 q szénával termett több, mint a trágyázatlan parcellán.

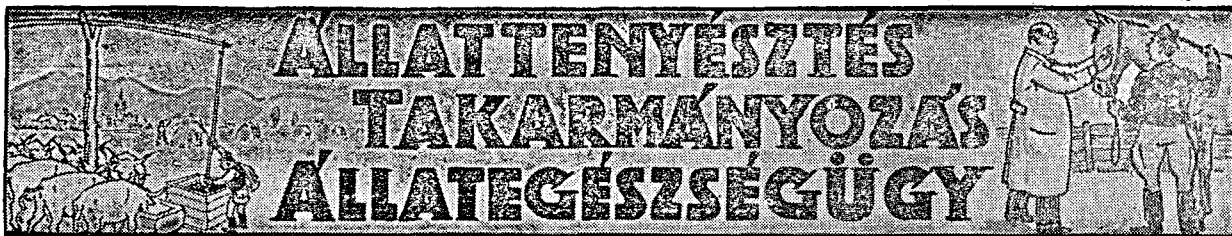

Weiss Manfred-féle csuklós borona. Rétboronálásra kiválóan alkalmas, mivel a talaj egyenetlenségéhez jól alkalmazkodik.

Ami e kísérletekből szembetűnő az a hámunak hatásában nyilvánul meg, ha azt még trágyalével is öntözzük.

Superfoszfát ugy mennyiségileg, mint minőségileg javította a termést.

Kisgazdánkunk nem lehet eléggé ajánlani, hogy gyűjtsék össze valamilyen félreeső, de fedett helyen, az egész éven át kikerülő hamut, amit télen, vagy még kora tavasszal trágyaként rétteikre elszórjanak.

Háziállataink takarmányozása.

Irta: **Dániel Elemér** (Vámosgálfalva).

IV.

A *nyersrost* alkotja a növény sejtjeinek falát, a növény külső és belső szilárd vázát. A takarmánynak legnehezebben emészthető része. Emészthetősége függ attól, hogy a takarmányokat fiatalabb vagy idősebb növények alkotják. Pl. a fiatal tengeriszár jó zöld takarmány, mely azonban elvénuelve, értékéből már sokat veszít. Vagy a fiatal széna, lucerna milyen értékes az elvénuult, fás, nehezen emészthető lucernával szemben. A nyersrost kevés emészthető része éppen úgy táplálja az állatot, mint a keményítő, de nagyobb része izetlen, száraz, nehezen rágható, emészthetetlen anyag. Mégsem teljesen értéktelen anyag, mert a gyomrot kitölti és az állatban a jóllakottság érzését kelti fel. Az állat, mikor szalmát etetünk vele, akkor is jóllakik tehát, de tápértéke csekély lévén, nem tejel, nem hizik, nem nő stb. tőle. Ezért kell beosztanunk különféle értékű takarmányunkat tápérték szerint, hogy a kisebb térfogatu, de értékes takarmány pótolja a nagytérfogatu, de értéktelenebb takarmányok hiányait. Ha az értékes takarmányokból annyit etetünk állatainkkal, hogy azok jól lakjanak, akkor pazaroltunk, viszont a kevés tápértékű takarmányból többet kellene egyen az állat, mint amivel jóllakott már, hogy célunkat elérhessük, tehát itt kárunkra gazdálkodtunk. A takarmányadagok helyes összeállításától függ tehát, hogy takarmányozásunk olcsó és amellet határos legyen, mer. az okszerű összeállítással nagyon sokat lehet meg takarítani és amellet állataink hasznosításuknak megfelelő tartásban részesülnek.

Vitaminok. Az utolsó évtizedek kutatásai során kiderült, hogy a takarmányokban olyan anyagoknak is kell lenniök, melyek csekély mennyiségük folytán nem járulnak ugyan a táplálóérték fokozásához, de jelenlétükben a táplálélettani hatása egészen más, mint ha hiányoznának. Ezek az anyagok a vitaminok. Hiányuk nagyon jellegzetes, kóros elváltozásokat okoz a szervezetben. Ez idő szerint ötféle vitamin van: A, B, C, D és E-vel jelölt vitamin. Az A-vitamin hiányában szembetegségek jelentkeznek s a fejlődő szervezet nem növekedik, a B-vitamin hiányában az állatok növekedése esőkevényessé válik és bizonyos hűdéses tünetek mutatkoznak. A C-vitamin nélküli embernél a skorbut nevű insorvasztó betegség mutatkozik, mely állatoknál alig

fordul elő. D-vitamin hiánya a csontozat tökéletlen fejlődése következtében angol kórhoz, a csontállomány elhasználódása folytán pedig csontlágylúshoz vezet. Az E- vagy szaporodási vitamin hiányában elmarad a termékenyülés. Gyakorlati szempontból különösen a D-vitamin pótlásáról kell gondoskodnunk. Hiába van a takarmányban elegendő szénsavas més, ha a D-vitamin hiányzik, nem fejtheti ki kellően csontképző hatását. D-vitaminban gazdag takarmányok a zöldtakarmányok, lucerna, lóhere, a jó szénák, szénamurva, lóherepolyva és lucernaliszt. Ezek pótlására szolgálnak a D-vitamin készítmények, mint például a Pekk és De-Vit. Az ujszülött állat az anyatejben kapja meg a fejlődéséhez szükséges vitaminokat. Feltétlenül szükséges tehát, hogy minden állat legalább néhány hétig anyatejen éljen. Az anyatejet 3—4 hetes korában pótolhatjuk sovány tejjel, de akkor már elegendő abrakot és rétiszenát kell kapjon az állat. A jó legelő füve fehérjében és vitaminban gazdag, a fiatal állatok fejlődésére előnyös takarmány s különben is a friss levegőn való mozgás és a napfény közvetlenül is elősegíti az állat fejlődését.

A keményítőérték fogalma. A megelőzőkben megismerkedtünk a takarmányok főbb alkatrészeivel, láttuk, hogy minden anyagnak megvan a maga fontos szerepe állatainknak táplálkozásában, abból egyik sem hiányozhatik. Láttuk, hogy az emészthető tápláléanyagok közül minden körülmények között a fehérjére van csak szükség bizonyos mennyiségre, a többi tápláléanyag többé-kevésbé helyettesítheti egymást. Pl. zsirt az állat a takarmány valamennyi emészthető tápláléanyagából tud termelni. A megemésztett keményítőből 25%, a fehérjéből 23%, a zsirból 50%, a cukorból 19% zsir képződik. Tehát, hogy az állat teste pl. a hizlalásnál egy kgr. zsirral gyaraodjék, az emészthető zsirból 2 kgr.-ot kell elfogyasztania, vagy keményítőből 4 kgr.-ot s így tovább. Kellner, hogy a gazda hosszás számításokat elkerülje, a takarmányok hizlaló értékét a keményítő hizlaló értékével hasonlította össze, melynek pontosan egynegyed része (25%) alakul át zsira s kimondotta, hogy a kem. érték nem más, mint valamely takarmány zsirtermelő képességének a négyszerese. A kem. érték tehát egy számban fejezi ki valamely takarmány összes alkatrészeinek zsirtermelő képességét. En-

nek kiszámításával Kellner az okszerű takarmányozás tudományát nagy lépéssel vitte előre, mert könnyen érthetővé tette azt, hogy a gyakorlatban e révén bárki egyszerű és rövid számítás útján a célnak legmegfelelőbbben állítsa össze a takarmány keveréket olyan takarmányokból, melyek rendelkezésre állanak, illetve a legolcsóbban beszerezhetők. Ellenben nem elég csak a keményítő értékalapján kiszámítanunk a takarmány adagokat, hanem különösen a növények és tejelő állatoknál nagyon fontos az emészthető fehérje kiszámítása is, mert a fehérje pótolja részben a zsírt, de a fehérjét semmi sem pótolja. Tudnunk kell végül a takarmány száraz anyagtartalmát is, mert az állat csak bizonyos mennyiségű szárazanyagot tud felvenni, megvárni s a tápláló csatornán át továbbítani. A tápláló anyagokat tehát csak annyi száraz anyagban adagolhatjuk, amit az állat felvehet. Tehát tudniuk kell a takarmányok keményítő értékét, fehérje tartalmát és száraz anyagát. Ugyanigy tudjuk az állataink tápanyag szükségletét is, amit szintén keményítő értékben fejezünk ki. Az egyes takarmányok tápláló értékét, valamint az állataink táplálóanyag szükségletét feltüntető táblázatokat közölni fogjuk, melynek segítségével könnyen összeállítható háziállataink takarmány adagja, vagyis, hogy pontosan annyi tápláló anya-

got adhatunk ezen táblázatok segítségével, amennyire szükségük van állatainknak. Sem többet sem kevesebbet. A tanult gazda tehát nem pazarol, de nem is koplaltatja szükségtelenül állatait.

A keményítő-érték, könnyen összetéveszthető a keményítő tartalommal, holott két teljesen eltérő fogalomról van szó. Így pl. a szemes tengeri keményítő tartalma 60%, kem. értéke 80. A keményítő a takarmánynak csak egyik alkotó része, a kem. érték pedig az egész takarmány termelő képességének kifejezésére szolgáló *egység*. Erhet valamely áru bizonyos mennyiségű aranyat anélkül, hogy aranytartalma volna. Így minden állati szervezet táplálására alkalmas takarmánynak van keményítő értéke, akár tartalmaz keményítőt akár nem. Sok takarmány keményítőt nem is tartalmaz, de kem. értéke (takarmány-, termelő értéke) természetesen van, pl. a lefölözött tejben nincsen keményítő, de kem. értéke 10, vagy a vérliszt kem. értéke 72 s keményítő egyáltalán nincs benne. Ezért kell tehát a gazdának a szabványok szerint a kem. érték alapján takarmányozni. Így biztos lesz a dolgában mindig s egy kis figyelemmel, kevés fáradsággal mindig megtalálja a leghelyesebb utat, s viszonyai közt a *legolcsóbb* takarmányozást, ami a *legfontosabb*.

A vemhes tehén gondozása és takarmányozása.

Írta: **Szeghő Dénes**, az E. G. E. állattenyésztési felügyelője.

Hogyan lehet megállapítani a tehenen, hogy vemhes-e? Milyen gyakran intézik hozzánk ezt a kérdést! Ma már nem ütközik nehézségbe a vemhesség megállapítása, amióta tudjuk, hogy a végbélbe vezetett kéz — ha kellő gyakorlattal végezzük — könnyen kitapogathatja úgy a petefészket, mint a méhszarvakat és óvatosan akár a kis ébrényt is ujjai között mintegy átsiklani engedheti, ha a végbélen keresztül a vemhet magába fogláló méhszaru széles szalagát előrehuzva, a vemhes méhet mintegy a medenceüregbe emeli. A gyakorlott kéz csalhatatlanul felismeri a vemhességnek már a legkezdetibb szakát is, de segítségünkre jő az ivarzás kimaradásának ténye, a tehén kifejezettebb étkezése, lassabb mozgása, nyugodtabb vérmérséklete is természetesen az első félidőben, mert a második félidőben, tehát az ötödik hónapban a magzatnak a mozgását igen jól kivethetjük, különösen reggeli itatás alkalmával, ha a jobboldali horpasz alatti tájat jól szemügyre vesszük.

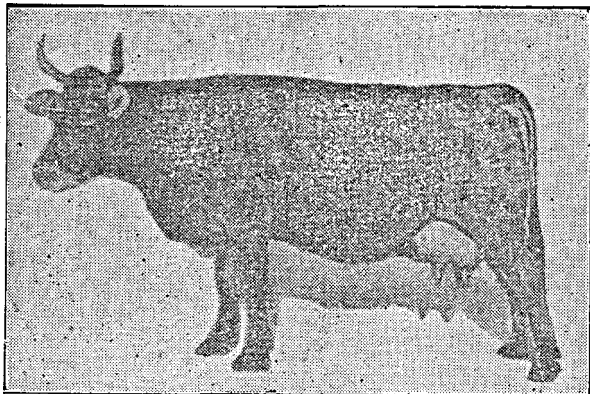
Tudjuk, hogy a tehén 9.5 hónapig mintegy 280—285 napig hord és mert minden gazda feljegyzi a pároztatás napját, a legutolsó pároztatási nap ismerete alapján könnyen kiszámíthatjuk az ellés várható és valószínű idejét. Erre

azért van szükségünk, hogy a tehenet az újabb ellésre megfelelően előkészítsük, de főképpen az újabb tejelési időszakra és takarmányozását oly módon irányítsuk, hogy a magzat szervezetének felépítése minél tökéletesebb legyen.

A vemhes tehenet bőségesebben kell takarmányozni, különösen fehérjét dúsán tartalmazó tápanyaggal, óvni kell minden olyan káros behatástól, mely elvetélésre adhat okot, aminő a hosszantartó nehéz munka, erős megfázás, romlott takarmány etetése, túlságosan hideg víz itatása stb. Nagy gondot kell azonban fordítani a vemhes tehén rendszeres jártatására, mert az állandóan istállózott tehén nehezen ellik, de jelentkezhetik az ellési bénulás és a magzathurkok visszamaradása is.

Ellés előtt 6—8 héttel a tehén fejését be kell szüntetni. Egy heti szárazon állás után el kell kezdeni a tehén előkészítését a következő tejelési időszakra, vagyis ki kell tőgyeltetni; ezáltal a horjú erőteljes fejlődésének is kedvezünk. Az előkészítés első két hetében a tehén takarmánya 5—6 kg. jóminőségű rétiszenából vagy lucernaszénából, esetleg a kettő keverékéből, 2—3 kg. tavaszi szalmából, polyvából vagy tengeriszárból, 25—30 kg. jól meglisztított takarmányrépából és 2 kg. abrakból; még pedig

1 kg. tengeridarából és 1 kg. búzakorpából álljon. A harmadik héten az abrak mennyiségét fel kell emelni 3 kg-ra, a negyedik héten pedig 4 kg-ra. Ugy a magzat fejlődésére, mint a várható tejhozamra sokkal előnyösebb, ha az abrak egy harmadát napraforgó vagy tökmagpogácsa, egy harmadát tengeri és ugyancsak egy harmadát búzakorpából állítjuk össze, s nem szárazon, hanem kevés vízzel megnedvesítve falós alakjában adjuk, esetleg sűrű moslékot készítünk belőle. A négy kiló abrakot csak addig etetjük, míg a tehén jó erőbeli állapotba jut.

Vemhes tehén a 7. hónapban.

Ezen idő eltelte után vonjuk el fokozatosan az abrakot úgy, hogy a tehén az ellés előtt 1—2 hétig, továbbá az ellés napján és ezt követően még 2 napig semmi abrakot ne kapjon. Ezzel megelőzzük az ellési bénulást és a főcstejnek (kolosztrum) túlságosan bő képződését s ugyancsak elejét vesszük a tőgy-gyulladás kifejlődésének, valamint annak, hogy az újszülött borjú hasmenésben megbetegedjék. Elengedhetetlenül szükséges az is, hogy a tehenet az utolsó hetekben naponta legalább másfél-két órán át mozgassuk.

Ellés után három nap mulva ismét meg kell kezdeni a fenti módon való abrakolást és fokozatosan felvinni míg a tehén a 3—4 kg. abrakot elfogyasztja. Még abban az esetben is kifizető az ilyen abrakolás, ha a tejnek alacsony ára van, mert minden abrak kg. után legalább 3 liter tejtöbbletetre számíthatunk, ennek ára pedig bőségesen fedezi az abrak költségeit. Itt jegyezzük meg azt is, hogy az abrakba szánt olajmagpogácsa beszerzésénél ügyelni kell, nehogy az avas legyen; ugyanezért ajánlatosabb valóban pogácsát vásárolni, mint zúzottan vagy örölvé beszerezni, mert ilyenkor kisebb tápértékű anyagokat is belé szoktak keverni.

Emlékezzünk meg néhány szóban az újszülött borjúval való bánásmódról is. Káros dolog, ha az újszülött borjút korpával, vagy sóval hintik be, hogy az anyja jobban nyalja. A korpa még jobban összetapasztja a magzatmáztól

amugyis tapadó szőrzetét, a só viszont felmarja az újszülött finom bőrét és súlyos bőrgyulladás okozhat. Ritka kivételes esetben történik meg, hogy a tehén nem nyalja szárazra a borját; ilyenkor puha ruhával, vagy lágy csutakkal dörzsöljük szárazra és óvjuk a légvonattól.

Sokan eltávolítják az újszülött borjú csülkéből a körömkocsonyát, jöllehet ezt a természet védőszerűl adja, hogy a talp finom és érzékeny szarulemeze védelmet kapjon az alomban található tövis vagy gaz szurásai ellen. Ez a kocsonyás védőréteg a szarutalp megerősödése után, körülbelül 10—12 nap mulva minden beavatkozás nélkül ellökődik, ha pedig eltávolítjuk idő előtt, rendszerint telitalpúvá lesz az állat.

Ájánlatos a köldökzsinórt is mintegy 5 centiméternyire a hasfaltól új, vagy mosásból vett, tiszta és lapos fehér szalaggal lekötni, utánna szélesszájú üvegbe töltött jódtinktúrába, vagy formalinos oldatba meríteni, mert ezáltal elősegítjük a leszáradását és meg is óvjuk a fertőzéstől.

Szoptatás előtt minden tőgynegyedből néhány sugár tejet fejjünk ki, hogy ezáltal a bimbócsatornába bejutott fertőző anyagokat onnan eltávolítsuk és ilyenformán a borjút a fertőzéstől, gyomor- és bélhuruttól, vérhastól mentjük meg. A főcstejre a borjúnak elengedhetetlen szüksége van, mert ennek hashajtó hatása előlíttja el a bélcsatornában, még a méhen belüli időből felgyűrt magzatszurkot, a tapadós bélsarat. Sokan a tehén részére fejk ki a főcstejet és csodálkoznak, ha az újszülött borjú már az első napokban emésztési zavarokban szenved.

Az első 2—3 héten az újszülött állat táplálékszükségletét az anyatej bőségesen fedezi ugyan, de mégis jól tesszük, ha annyiszor engedjük szopni ahányszor csak akar, mert gyomra még kicsiny és egyszerre nem is tud sok tejet felvenni, de meg jobb is, ha a gyomor csak fokozatosan tágul. Ezen idő eltelte után, főként ha a borju már szárazni kezd, szoptassuk naponta háromszor, míg 2 hónapos kora után elegendő a naponta kétszeri szoptatás is. Úszőborjút 3—4, bikaborjút 4—5 hónapos koráig szoptassunk; némely nyugati országban a tenyésztésre szánt bikát 5—6 hónapos koráig szoptatják.

Mihelyt a borjú szárazni kezd adjunk neki zúzott vagy szemes, de rostált abrakot zab vagy árpa formájában, esetleg keverten egyenlő arányban, valamint a legfinomabb szálú tápláló rétszénát és ne sajnáljuk tőle; egyék annyit amennyit akar, mert ezzel is csak nekünk használ. Az első életévben annyi takarmányt és abrakot adjunk a fiatal állatnak, amennyit el tud fogyasztani, mert ebben a korban értékesíti legjobban a takarmányt és legnagyobb a növekedési erélye.

A kecsketartás.

A kecske a szegény ember tehene, de a jó-módu gazda is megtalálja vele a számítását. Takarmányozása különlegesen egyszerű, mert igénytelen. Olyan területeket is hasznosít, melyek gízgagos, bokros részei semmire sem valók. Konyhai és kerti hullalékok hasznosítója, galyak értékesítője, s a gyermekeknek annyira szükséges tej szolgáltatója.

Sokan azt tartották, hogy a kecske a legelőre való. Ezzel szemben a „városi“ kecskék, az üres telkek és utcák állata — terjed.

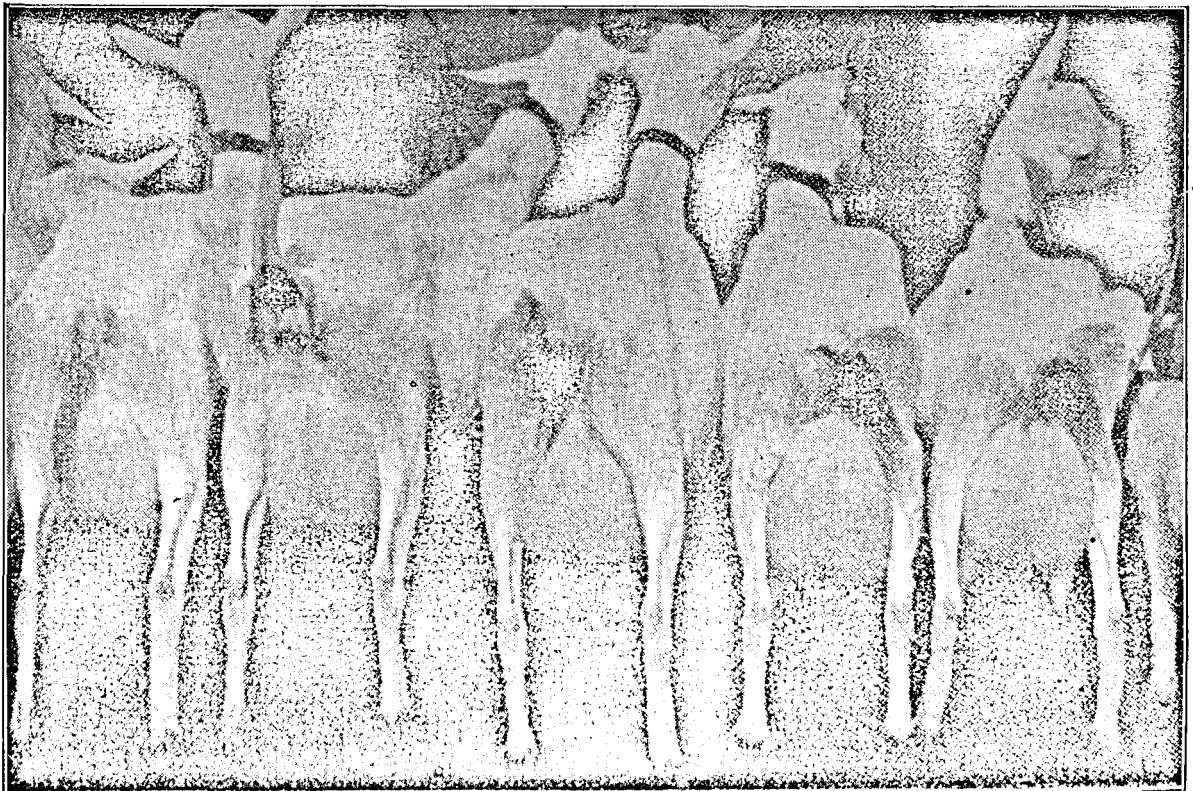
A sűrűn lakott és magas mezőgazdasági kulturájú, Belgiumban négyszer, Németországban hatszor, Olaszországban nyolcszor és Svájcban tizenegyszer annyi kecske jut egy lakosra, mint nálunk. A magas tejárak, a nagy városok tejellátásának nehézségei, mind indokolják a kecske tartását. A szegény emberek viszonyát tekintve pedig, egyenesen nemzeti érdek a kecsketartás minél nagyobb elterjedése.

Megállapítás szerint, egy tehén tartása any-

nyiba kerül, mint hét kecskéé, s míg egy közepes tehén 10 liter tejet ad naponta, a hét közepes kecske 21 litert szolgáltat.

A kecske amellet nagyon egészséges állat. A tuberkulózis pld. csaknem elkerüli, a tehénre ezt nem mondhatjuk. Ellenségei azt mondják, hogy testsúlyához viszonyítva kétszer annyit eszik, mint a tehén. Ha ez igaz, viszont áll az is, hogy takarmánya sokszor olcsóbb, mint a tehéné és kétszer jobban hasznosítja, mint a tehén. A kecsketejnek szaga van, mondják. Igen, szaga van, a tehéntejnek is szaga van, de kellemetlen szaga csak a piszkos istállóban tartott állatnak van. A kecske gyümölcsgazdaságba is jól beilleszthető. Természetesen a gyümölcsösbe nem való, mert a fák lombját megrágja, azért ha a háznál van, meg kell kötni. Ellenben, kitünően feleltethető vele minden nyesedék, lomb, galy, hulladék. Igénytelen, egészséges, olcsón beszerezhető és igen gazdaságos állat. Megérdemli, hogy minél több figyelmet fordítsunk reá.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Németországi nemes kecskék.

Tejhozamuk 600 és 2000 liter között váltakozik. Az évi 1200 literen felüli tejhozam azonban károsan befolyásolja szervezetüket. Igénytelenek. 1923-ban négy millió darab volt belőlük. Egy ideig a szaporulat megállott. Ma azonban már négy és félmillió darabból áll a németországi állomány.

A Rhode Island.

Irta: **Finta Andor** (Torda)

A Rhode Island kedvelt, ellenálló, kitünő jó tojó fajta. Megfelelő tartás mellett évenként 250—280 tojást is adhat. Szereti a tág kifutót és némelykor kotlik.

Kiállítási példányoknál a tojóktól is megkívánjuk az egyöntetű vörös színt. A tenyésztésben különösen a mellen többnyire foltos, lazac színű, vagy fakóbb mint a kakasoké.

A tojók tollazatának egyöntetűvé tétele, valamint a fekete farokszin kiküszöbölése még mindig távoli cél, amit remélhetőleg ennek a fajnak a tenyésztői el is fognak érni.

A Rhode Island kétségtelenül szép tyukfajta. A vízszintesen tartott hosszukás testet gazdag fénylő vörös tollazat takarja. Nevét Rhode Islandtól vette, ahol keresztezéssel tenyésztették ki. Vörös és fehér változatban fordul elő, egyszerű vagy rózsás tarajjal.

Mindkét változatnak tollazata egyforma minden tekintetben. Mig az egyik tisztán vörös, a másik fehér. A vörös szín elengedhetetlen követelmény, a nyakon, a szárnyakon, a háton, a nvergen és a fénylően gazdag, ragyogóan meggyvörös színt kell mutatnia. Minél kisebb az eltérés a nyak és a szárnytollak, a láb, a mell és a törzs között, annál jobb, mert az egyenletes színárnyalat, az egyenletes fény, valamennyi testrészen kívánatos. A színárnyalat ne legyen annyira világos, hogy narancsra emlékeztessen, de olyan sötétvörös sem, hogy barnába, vagy lilába menjen át. Az egyenletes gazdag, ragyogó meggyvörös színárnyalat előnyben részesítendő.

Standard súly:

Kakas $4\frac{1}{4}$ kg., tojó $3\frac{1}{4}$ kg. Éves kakas $3\frac{3}{4}$ kg. Éves tojó $2\frac{3}{4}$ kg.

Kakas alakja: taraj egyszerű, középnagy, szorosan a feihez álló, egyenesen felálló, a csipkék száma 5, jól elhatárolva a taraj elején és végén kisebbek, mint a közepén. Meglehetősen szélesen kapcsolódik a fejjel. A tarajvég sima, enyhén lefelé hajlik, de nem követi szorosan a fej alakját.

Cső: középhosszu, enyhén ívelt.

Fei: középnagy, vízszintes, tartása kissé előreálló.

Arc: sima.

Szemek: nagyok, tojásdad alakúak, dülledtek.

Áll-lebenyek: középnagyok, egyenlő hosszúak, ránc és kinövésmentesek.

Füllebenyek: hosszukásak, élesen határoltak, simák, a fejfel és fej függelékével arányosak nagyság tekintetében, de inkább kicsinyeknek mondhatók.

Nyak: középhosszu, nyaktollazat dus, elborítja a vállakat. A tollazat nem tulszorosan áll a nyakhoz (laza).

Szárnyak: nagyok, aránylag mint a tojóké, jól csukottak, vízszintes tartásuak. Az első és másodrendű evezőtollak szélesek, természetes elrendezésben fedik egymást, ha a szárnyak csukóttak.

Hát: hosszú és egész hosszában széles, vízszintes tartásu, tompa szögben, homoru vonalban megy át a farokba. Nyeregtollak középhosszuak, mérsékelten szélesek. A nyeregtollazat dus.

Farok: középhosszu, jó széles, a vízszintessel mintegy 40 foknyi szöveget képez, így még növeli az állat látszólagos hosszát. A sarlótollak középhosszuak, a kormánytollak valamivel tulterjednek. A kisebb sarlótollak és farokfedő tollak bőséges, puha tollazatba ágyazva középhosszuak. A kormánytollak szélesek és fedik egymást.

Törzs és pehelytollazat: a törzs hosszú és széles, mérsékelten mély, egyenes, jól előre álló, úgy, hogy az állatnak hosszukás alakot nyújt. A tollak szorosan a testhez állók, a tollazat mérsékelten telt.

Mell: mérsékelten mély, telt, jól legömbölyített.

Lábszár, lábujjak: lábszárak középhosszuak, hengeresek, simán jól szétállók. Lábujjak középhosszuak, egyenesek, jól szétállók, számuk 4.

A kakas színe.

Taraj, arc, áll-lebenyek és füllebenyek élénk vörösek.

Cső: vöröses narancsszínű.

Fej: tollazata ragyogó vörös.

Szem: vöröses barnák.

Nyak: ragyogó vörös, a nyak mellső részén is élénk vörös.

Szárny: a szárnyív élénk ragyogó vörös, a szárnyfedő tollak, melyek a szárny harántsávját alkotják, vörösek. Az elsőrendű evezőtollak zászlójának felső része vörös, alsó része fekete, keskeny, vörös beszegéssel, mely beszegés csak épen elég széles ahhoz, hogy a szárny csukott állapotban teljesen elrejtse a tollak fekete színű részét. A fiókszárny, vagyis az elsőrendű evezőtoll-

lak fedőtollai feketék, vörös szegéllyel. A másodrendű evezőtollak zászlójának alsófele vörös, a vörös szín a toll hegyét is bőven körülfutva, biztosítja a szárnyvégek háromszögének vörös színt s befoglalva a zászló felső részének szélét, tovább terjed a rövidebb másodrendű evezőtollakon is. A másodrendű evezőtollak felületének többi része fekete. A törzs közvetlen közelében a tollak felszíne vörös s ezért csukott, természetes tartásban az egész szárny harmonikus árnyalatu színbe olvad.

Hát: élénk, ragyogó vörös.

Farok: kormánytollak feketék, a sarlótollak feketék vagy zöldes fényű feketék. A felső tollak feketék s amint közelednek a nyereghez, mindinkább vöröses színűek.

Törzs- és pehelytollazat: élénk vörös.

Mell: élénk vörös.

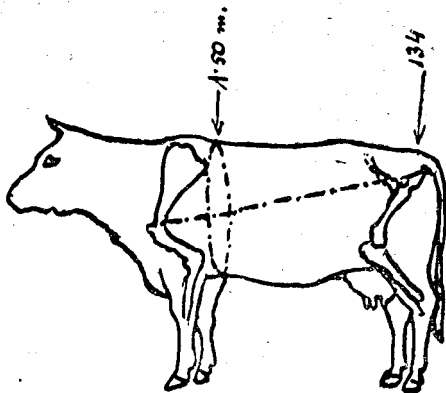
Lábszár és lábujjak: élénk sárgák, vagy vöröses szaruszínűek. Egy vonal vörös festőanyagból a lábszár oldalán egészen a lábujjak hegyéig kívánatos. A pigment foltok jellegzetesek.

Tollazat: a felszíne általában élénk, ragyogó, vörös, kivéve ahol a fekete meg van engedve minden foltos és lisztes látszat nélkül. Minél kisebb a különbség a szárnyak, a láb, a nyeregtollazat és a mell között, annál jobb. Egyenletes ragyogás a test részében kívánatos. Az állat minden színe ragyogó lakkszerű legyen. Az összes testrészek pehelytollazata vörös. A toll csévéje is vörös legyen.

SZAKKÖZLEMÉNYEK

Háziállatok súlyának megállapítása.

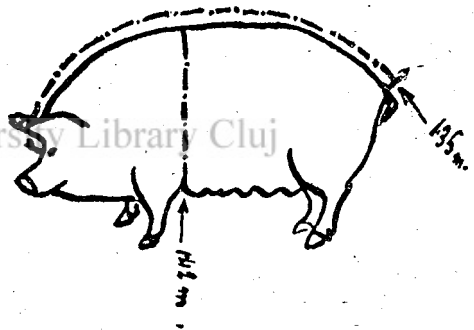
Az állatok súlyát pontosan csak hidmérleggel állapíthatjuk meg. Minden gazdaságban azonban nincsen ilyen mérleg s annak hiányában az eladásra kerülő állat súlyát és annak alapján értékét csak szembecslés szerint határozzák meg, ami az eladó gazdára rendszerint károsodást jelent. Vannak azonban módszerek, melyek-

Szarvasmarha súlymegállapítása a testmérések útján.

nek alkalmazásával centiméterekre beosztott mérőszalag segítségével megállapítható az állatok súlya. Legegyszerűbb szarvasmarha mérési eljárás a Guetel-féle, amely szerint meghatározzuk a szarvasmarha mellkasának körmértét, ennek mértékszámát megszorozzuk önmagával, az eredményt pedig szorozzuk a vállszögtől az ülgumóig terjedő törzhosszuság mértékszámával s végül az így nyert szorzatot szorozzuk 87,5-el, mire kilogrammban megkapjuk a szarvasmarha élő súlyát néhány kgr. eltéréssel az igazi súlytól.

A sertések valószínű vágósúlyának megállapítása a Presler-féle eljárás szerint akként történik, hogy a mellkas területének mértékszámát szorozzuk a farktől a homlok közepéig terjedő

A sertés súlymegállapítása testmérések útján.

testhosszuság méretével. Az így nyert szorzatot hizott sertésnél 120-al, középminőségűnél 140-nel elosztjuk. Vegyünk erre példát.

A tehénnél, mint az ábrán látjuk, két méret szükséges. A mellkas kerülete és a vállszögtől az ülgumóig terjedő törzhosszuság mérete. A mellkas körméréte legyen pl. 150 cm., a törzhosszúságé 134 cm., a kiszámítás most a következő:

$$150 \times 150$$

$$22500 \times 1.34$$

$$3.015000 \times 87.5$$

$$263.8125000$$

A tehén élő súlya 263 kg. 81. dkg.

A sertésnél legyen a mellkas kerülete 142 cm., a test hosszúságáé 136 cm., a kiszámítás a következő:

$$135 \times 142$$

$$19170 : 120 = 159.75.$$

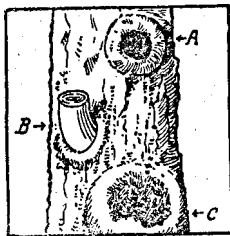
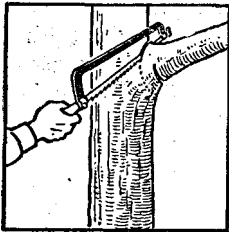
A sertés vágósúlya: 159 kg. 75 dkg.

A gyümölcsfavédelem kiskátéja.

Írta: **Török Bálint.**

A téli nyugalmi időben végezzük a gyümölcsfavédelem alapvető munkáit: a gyümölcsfák száraz és felesleges ágait levágjuk, a metszlapot simára takarítjuk és bekenjük a naptár gyümölcsészeti receptek rovatában előírt módon házilag készített gyümölcsfakátránnyal.

1. Alólról felfelé fűrészeljük előbb az ágat, nehogy behasadjon és csak azután felülről tőből.
2. A) Helyesen levágott és gyümölcsfakátránnyal kezelt ág sebhelyének szabályos forradása.
B) Helytelenül levágott ág elszáradt, elkorhadt csonkja.
C) A fán kátrányos kezelés nélkül minden egyes sebhely a fa odvasodását idézi elő. Ilyenkor már csak a cement blombázás segít.

A gyümölcsfák felrepedezett kérget lekaparjuk, ügyelve, hogy a fát ne sértsük meg.

3. A száraz ágrészeket is gondosan letakarítjuk.
4. a) és b) A fa kérget lekaparjuk, a féreg búvóhelyeket kilisztogatjuk.

Azután drótkefével a mélyedéseket jól kitisztogatjuk, hogy a férgek számára szolgáló búvóhelyeket megsemmisítsük.

A hernyófészkeket, odaragasztott és kötött faleveleket, gyümölcsmumiákat hernyózó ollóval leszedjük és elégetjük.

A gyökérnyakat kibontjuk mielőtt permeteznénk, hogy a földszinéről odahúzódozó férgeket, főleg a vértétüt elpusztíthassuk.

Fagymentes napon elkészítjük a 2%-os bordói levét a naptár gyümölcsészeti receptek rovatában

ismertetett módon és mindenekelőtt azzal megpermetezzük lemosásszerűen fáinkat. Ezt 8–10 nap múlva követheti a gyümölcsfa karbolineummal való permetezés. Ha fordított sorrendben végezzük a munkát, a bordói lé a zsíros karbolineum bevonattól nem fejtheti ki gombaölő ha-

5. Kaparás után drótkefével lekeféljük a fa törzsét és vastagabb ágait. Ha lisztharmat is van a gyümölcsösben, úgy téli higitású és a naptár gyümölcsészeti receptek rovatában közölt módon készített mészkénlével permetezünk ugyancsak a karbolineumos permetezés előtt. A permetezés a télutón, tavasz elején eredményesebb mint a tél elején, mert akkorra a tél fagya is megrepszti a fergek és peték védőburkait. A téli higitású mészkén-

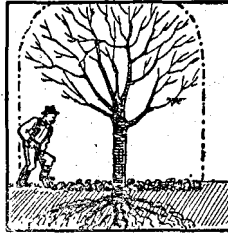
6. Leszedjük a hernyófészkeket, odaszáradt leveleket és gyümölcsmumiákat.
7. A gyökérnyakat megbontjuk, hogy az odahúzódozó férgek is elpusztíthatók legyenek.

lével való rendszeres permetezés esetén a költséges gyümölcsfa karbolineumos permetezést elég 2–3 évenként megismételni.

A permetezés befejezése után a gyökérnyakat betakarjuk, a fa alját esurgóig jó mélyen felássuk és a fáról lekapart, földre hullott kéregrészeket, stb. hullakékokat az ússal jól beforgatjuk, hogy ha kikelnének ne tudjanak a föld felszínére feljutni a rovarok.

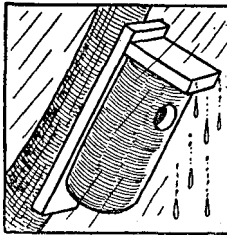
A hernyó enygyűrűket szeptembertől januárig helyezük el jó szorosan a fákon körülbelül mellmagasságban, gondosan ügyelve, hogy azok mindig ragadós bevonatnak legyenek. Az enyvpapír 8–10 cm. szetes legyen, a kötési papír alsó és felső szélétől 1–1 cm-re helyezük el, az erre használt drótot jól megszorítva, hogy a papír alatt ne mászhassanak fel a kártevők.

8. „Rekord” magasnyomású permetezőgéppel a fákat lemosás-szerűen megpermetezzük. A „Rekord” gépbe naponta csak egyszer kell a lé kipermetezéshez szükséges levegőt bepumpálni!

9. Permetezés után a fa alját csurgóig mélyen felássuk.

Helyezzük ki koratavasszal a mesterséges fészekodvakat. Az éneklő madarak, de főleg a cinkék ingyen napszámosaink, amelyek a rovarok pusztításában igen nagy segítségünkre vannak egész éven át és csak örömünk telhetik abban, ha házuk tájékán és gyümölcsöseinkben megtelepednek.

10. Kora tavasszal kihelyezzük a cinkék és éneklő madarak részére a mesterséges fészekodvakat.

Tavasszal és újra a permetezés munkája tovább folyik a gyümölcsösben éspedig a rügyfakadástól a lombhullásig. Eddig a téli permetezésről volt szó: Egy pár szóba összefoglaljuk most a tavaszi és nyári védekezés lényegét. Ezek a kártevők kétfélék: állati és növényi eredetűek, vagyis gombafélék. Az állati kártevők kétféleképpen okozhatják kárt: vagy rágással, vagy a zöld és fás részek nedvének szívásával. A rágó kártevők ellen gyomormérget használunk, rend-

szerint arzént. A különböző forgalomban lévő gyári készítményeknek is ez a ható anyaga. A szívó kártevők ellen, amilyenek a levél- és paizstetvek, vértetű, stb. nikotintartalmú szereket készítenek a gyárak. A nikotint legelőszóbban a dohányjövődéki hivatalnál a trafikok útján szereztjük be bádogdobozban, amelyen rajta van a használati utasítás is. A nikotin már 1 kg-os dobozban is kapható kg-ként 35 lejért. A növényi kártevők, a gombafélék, mint élősködők, a gyümölcsfa zöld vagy fás részéből vagy gyümölcséből táplálkoznak, annak sejtjeit szétrombolják és ez uton károsítják a gazdát. A gomba, vagy növényi kártevők ellen két biztos védekezőszerünk van, a bordói lé és a mézskénlé. A különböző neven forgalombahozott gyári készítményeknél is csak ezek a hatóanyagok szerepelnek különböző töménységű oldatban vagy lisztfinomságu keverékben összelegyítve.

Ha ezeket tudjuk, tisztában lehetünk a védekezés lényegével. Még csak arra kell különösen felhívunk a figyelmet, hogy a permetezés csak akkor vezet célra, ha

1. olyan szert használunk a védekezésre, amely a kérdéses kártevő elpusztítására alkalmas, vagyis, rágókártevő ellen nem permetezünk gombaölő szerrel,

2. ha azt a kellő időben permetezzük ki, a kártevő fellépésekor és nem a kártétel után,

3. ha a permetező anyag jól van elkészítve, nem perzsel és elegendő ható anyag van benne.

Jegyezzük meg jól azt is, hogy a nyári permetező szereket inkább valamivel gyengébbekre készítsük, semhogy azok perzseljenek, mert esetben pl. az erős arzén permetezéssel ugyanazt a kárt okozzuk, amitől a növény zöld részét a rágó kártevőktől megkímélni akartuk. A tavaszi és nyári permetezést mindig ködszerűen, a téli lemosás-szerűen végezzük.

A permetezésre magasnyomású permetezőgépet használjunk.

A permetezés idejéről és a használandó permetező szerekről tájékoztatást nyújt az Erdélyi Gazda naptárának növényvédelmi naptára és a gyümölcsészeti receptek rovata. Levélbeli megkeresésre írásban és élőszóban is mindenkor díjtalanul áll rendelkezésre szakszerű útmutatással

150.

Teleki Árvéd faiskoláiból

Jara, jud. Turda. Cluj, Regele Carol 118.

Őszi és tavaszi szállításra alma, körte, szilva, egres, ribizke, folyton termő málna csemeték, óriási eperpalántok kaphatók.

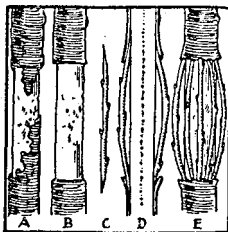
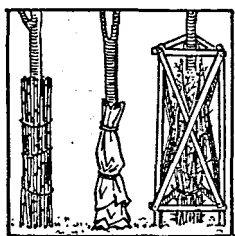
**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR B.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÖZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

80

és tanácsal az EGE Gyümölcsészeti szakosztálya (Kolozsvárt, Muresán utca 10).

1. A hó lehullása előtt sás, papir vagy rózscökötéssel védjük fáinkat a nyulak kártétele ellen.

2. A nyulak sokszor egészen kerekén rágiák a fa háncsrészt és ilyenkor a fa elpusztul. Az értékesebb fát mintegy vésátömlesztésszerű operációval kezelhetjük, vagy a képen látható fiatal hajtások segítségével, vagy megtámadott fa mellett levő fiatal fával való összenövésztés által. Ezzel a fakovetikai eljárással üde lombot és szép gyümölcsöt termelhetünk beteg fáinkon.

Végül, ha a kártevők ellen való védekezésről beszélünk, nem hallgathatjuk el a nyulak kártételét és ellenük való védekezés módját. Legegyszerűbb, legolcsóbb és eredményesebb védekezési mód, ha a fiatal fák törzsét ujságpapírral kötjük be, úgy, hogy a kötést alól kezdhetjük, hogy a víz ne csurogjon be a papir alá. Kerekén köthetjük a fákat náddal, sással tövidéken, ahol ilyen nincs ott tuskékkal rakjuk körül.

A csikkarefalvi tanfolyam.

Az első tanfolyam a csikkarefalvi volt, ahol november 16-án nyílt meg rendkívül nagy érdeklődés mellett. Összesen 60 hallgató iratkozott be. A megnyitó ünnepség szentmisével vette kezdetét. Utána Sas Antal plebános üdvözölte a megjelenteket. Majd az E. G. E. nevében Mikó László, a Marosmegyei Földműve szövetség elnöke, E. G. E. felügyelő vázolta és ismertette a tanfolyam célját, jelentőségét. Az előadók, Szőke Mihály, Bethlen Gábor gr. és Hajdó Ödön. Ugyancsak itt írjuk meg, hogy 22-én veszi kezdetét a kászonalitzi tanfolyam. Eddig 50 székely gazda iratkozott be. György Gábor plebános, nagy lelkesedéssel végzi a szervezés nehéz munkáját. Előadók: Bárán Dezső, Szőke Mihály, Hajdó Ödön, Molnár Ferenc és Anghi Balázs.

Kertek trágyázását legjobb már ősszel elvégezni. A trágya legyen érett, porhanyós és ne legyen benne lótetű. Gondosan takarjuk alá a trágyát, hogy ne maradjanak belőle a talaj felszínén csomók, mert ezek odacsalogatnák a különböző kártevőket. Ahol gyakori a lótetű, ott tanácsos ősszel fél méter mély és ugyanolyan széles árkot friss lótrágyával megtölteni. Kora tavasszal felbontjuk az árkokat és háromfival kiszedjük a férgeket a kihányt trágyából.

Az „Erdélyi Gazda” fejlesztése.

Az Erdélyi Gazda szerkesztősége 1938. január elsejével újabb lépést tesz a lap színvonalának fejlesztése érdekében. Tisztában van azzal, hogy a magyar asszonyok milyen fontos szerepet töltenek be a mezőgazdasági életben. Éppen ezért gondoskodni akar arról, hogy az Erdélyi Gazdában olyan közlmények jelenjenek meg, amelyek az asszonyok körében is a legteljesebb érdeklődésre tarthatnak számot. A lap tehát a jövőben minden egyes számában cikkeket közöl a háztartási, gyermeknevelési, népegészségügyi kérdésekről. Az Erdélyi Gazdát tehát nemcsak a gazdák, hanem a magyar asszonyok is rendszeresen olvasni fogják. A különböző írásokat megbeszéljük és közösen határozzák el jövőbeni terveiket.

A szerkesztőség ugyanakkor felhívja a magyar asszonyok figyelmét arra, hogy örömmel közli le azokat a leveleiket és írásait, amelyek saját problémáikat igyekeznek feltárni.

ERDÉLYI GAZDA
SZERKESZTŐSÉGE.

Felhívás a hátralékos tagdíjak befizetésére.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet minden lehetőt megtesz a tagok érdekeinek megfelelő módon való képviselete és szolgálata céljából. Hivatásának azonban csak akkor tud megfelelni, ha az egyesület tagjai is kivétel nélkül, valamennyien eleget tesznek vállalt kötelezettségüknek és az alacsony összegben megállapított évi tagdíjat rendszeresen befizetik.

Könyveinket átvizsgálva látjuk, hogy Tisztelt Tagtársaink egy része tagdíjával hátralékban van. Tekintettel a közelgő új esztendőre, amikor már az 1938. évi tagdíj is esedékessé válik, kérjük Tisztelt Tagtársainkat, hogy ne gyűjtsék fel hátralékaikat, mert ezzel nemcsak önmaguknak, hanem az egyletnek is anyagi nehézségeket okoznak. Az évi rendszeres tagdíj 60 lej, mely összeg az E. G. E. (Cluj-Kolozsvár, Andrei Muresan-ucca 10. sz.) címére küldendő be.

Az E. G. E. Elnöksége.

7 hónapos 100 kg közötti

York tenyészkánok

Gr. Toldalagi Mihály Murgesti,
p. u. Acaşari (jud. Mureş) eladók
kilogrammonként 25 lei helyben.

	I. év	II. év	III. év	IV. év
1. tábla	# Zab, Ló	Lóhere	Őzibúza	+ Kukurica
2. tábla	Zab, Ló	Lóhere	Őzibúza	+ Kukurica
3. tábla	Lóhere	Őzibúza	+ Kukurica	# Zab, Ló
4. tábla	Őzibúza	+ Kukurica	# Zab, Ló	Lóhere

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM

Számviteli nyomtatványok a gazdák részére.

Az Erdélyi Gazda már több közleményben foglalkozott az EGE-nek azzal a tervével, hogy erdély minden vidékére alkalmas gazdasági számviteli tervezetet akar kidolgozni. Mindenki tudja, hogy a gazdasági számadás megmutatja a gazdáknak azt az utat, amelyen haladva biztosíthatják gazdaságuk komoly jövedelmezőségét. Ha beletekintenek a könyvekbe, könnyen megállapíthatják, hogy a különböző üzemágak kifizetődnek-e? Ha a számadás azt bizonyítja, hogy rosszul gazdálkodnak, változtathatnak az eddigi termelési módszereken. Csak a számadás útján lehet a vagyon rendben tartásáról tiszta képet alkotni és főleg takarékoskodni. Az évről-évre megőrzött számtartási könyvek pedig, állandó utmutatásul szolgálnak a gazda munkáinak irányításában.

A számviteli nyomtatványok már elkészültek és négy füzetből állanak.

1. A leltárból, amiben pontosan elő van írva, hogy mit vegyünk fel, mint gazdasági értéket. Kitöltése egyszerű és kevés írást kíván.

2. A pénztári könyvből, amely két oszlopos tartalmú, egyikbe a bevételeket, másikba a kiadásokat jegyezzük fel.

3. A háztartási könyvből, amelyből a gazda mindég megtudja, hogy mennyi terményt stb.-t adott át a háztartás részére.

4. A munkanapló zárja be a kiadványok sorát, amely kitöltése szintén igen egyszerű és különböző elvégzett napi munkákat tartalmazza.

A füzetek úgy vannak kötve, hogy a lapok egymás felett minden sorban találjanak. Az oldalak közé másolópapírt helyezünk és a rovatokat tintaceruzával töltjük ki.

A további eljárás az, hogy minden hónap végén a különböző könyvekből egyik lapot kitépjük és azt az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvviteli osztályához beküldjük. A központi irodában azután elvégzik a nehezebb könyvelési munkát. Megállapítják a gazdaság mérlegét, jövedelmezőségét. Amennyiben bizonyos üzemágakban ráfizetés volna, azonnal értesítik a gazdát, hogy még idejében változtasson a gazdaság menetén.

A számadás központi feldolgozása titkos és teljesen díjtalan. Tehát egy gazdaság se féljen attól, hogy az adóhivatal részére esetleg az ada-

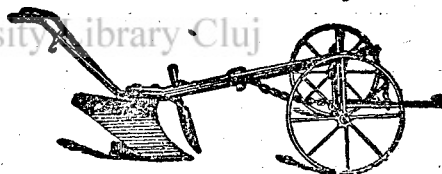
tokat kiszolgálja az iroda, vagy ha esetleg ráfizetés van azt nyilvánosan közhíré teszi.

A kiadványok ára füzetenként 50 lej. A teljes kiadvány tehát egy gazdaság részére 200 lej. Kisgazdák részére a kiadványok árát az EGE viseli. Megrendelhető az EGE központi irodájában (Cluj, Str. Muresan 10.). Melyet a pénz előzetes beküldése esetén készségesen megküld az EGE könyvviteli szakosztálya Cluj, Str. Andrei Muresan 10.

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

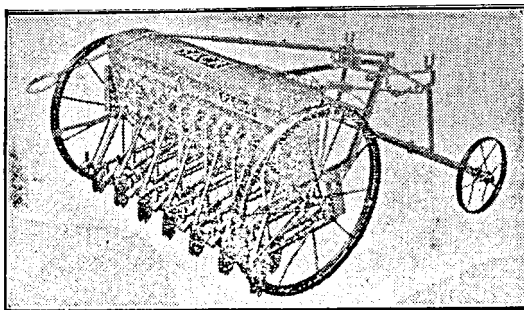
81

SACK Gyomirtó fésű

országszerte kipróbálva és számos elismerő nyilatkozattal.

SACK VETŐGÉPEK

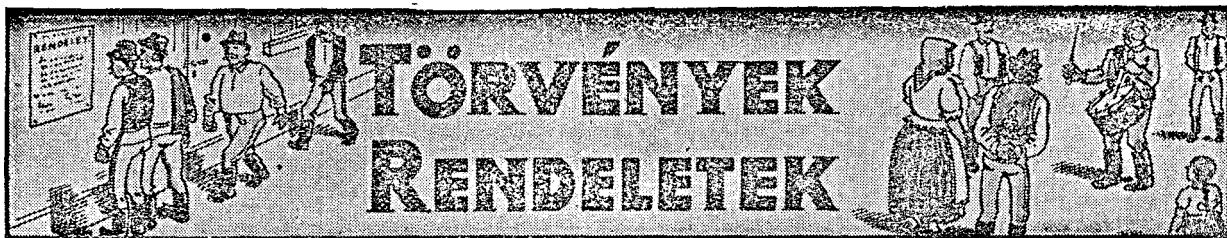

Évtizedes tapasztalatok alapján teljesen acélból készül. Vezetéséhez elegendő egy ember. Pontosan vet. Egyszerű beállítás. A gép pillanatok alatt kiüríthető.

A gondos gyártást és évtizedekig tartó minőséget a **Rud. Sack** név garantálja.

Díjtalan felvilágosítást nyújt: **Klusch János, Cluj**

Str. Masaryk 21. Telefon 52-12.

A mezőgazdasági cselédekre vonatkozó törvényes intézkedések.

Az új mezőgazdasági törvény a 122—125. szakaszokban foglalkozik a mezőgazdasági alkalmazottakkal és így a mezőgazdasági cselédekkel is. A törvény és a végrehajtási utasítás intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük.

Aki mezőgazdasági cselédként óhajt szerződni, az köteles jelentkezni a lakhelye község-házánál (városban az illetékes kerületi rendőrségen, ahol bejegyzik a mezőgazdasági cselédek könyvébe, feltüntetve azt a munkakörületet, amelyre az illető vállalkozik (béres, kocsis, stb.). Ebben a könyvbe csak román állampolgársággal rendelkezők jegyezhetők be. A bejegyzés valamint az igazoló irat bélyegmentes. Mentés ez alól a bejegyzési kötelezettség alól az a mezőgazdasági cseléd, aki a saját lakhelyén lép alkalmazásba.

A községi jegyzők és a kerületi rendőrségek kötelesek az illetékes mezőgazdasági kamarához minden hónap első napján egy kimutatást küldeni azokról a mezőgazdasági cselédekről, akik állás nélkül vannak és alkalmazást keresnek.

A mezőgazdasági cseléd a bejegyzés alapján cselédkönyvet kap, amelybe beírandók az alkalmaztatási szerződés feltételei.

Ha a községi előljáráóság (városban a rendőrség) bármilyen okból megvonja a cselédkönyv érvényességét, köteles ezt a megye hivatalos lapjában közzétenni. Ez esetben, ha a cseléd felhasználja az érvénytelen cselédkönyvet alkalmaztatás céljaira, úgy család büntetést követi el és a büntető törvénykönyv alapján büntetendő.

A munkaadó és mezőgazdasági cseléd közötti vitákban az illetékes járásbírósa dönt. Ily természetű ügyek összes iratai bélyegmentes.

A szerződés abban a helységben hajtandó végre, amelyre a szerződés szól és csupán az abban írt munkák tekintetében. A mezőgazdasági cseléd fizetése csak pénzben köthető ki — ellátással vagy anélkül — és a munkaadó köteles ügyelni alkalmazottjainak egészségi állapotára. Alkalmazást csak a folyó mezőgazdasági évre lehet kötni, amely minden év szeptember 1-én kezdődik és a következő év augusztus 31-ig tart. Ha a szerződésben ellátás is van kikötve, úgy kitüntetendő annak pénzbeli ellenértéke is.

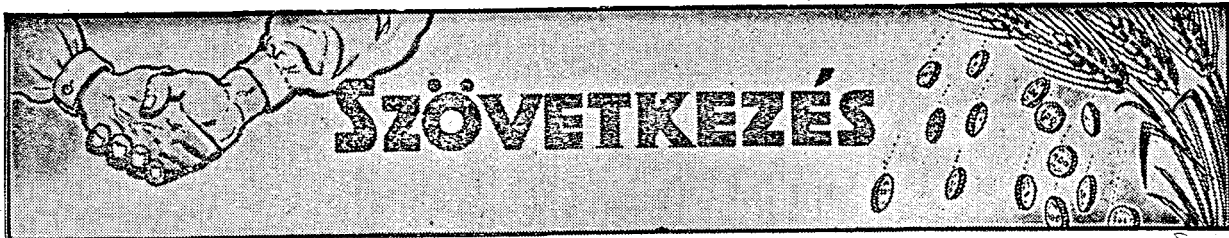
A mezőgazdasági cselédek kötelesek a rájuk bízott szerszámokat és gépeket jó karban tartani és felelősek munkaadóikkal szemben minden olyan kárért, amelyet nekik kö-

telességük el nem végzésével, a munkájuk minőségével, valamint a hanyagságukból vagy szándékosan okoztak. Mindezeket a községi bíró (városban a kerületi rendőrfőnök) állapítja meg, jegyzőkönyv felvétele mellett.

A mezőgazdasági törvény végrehajtási utasítása mindössze ennyit mond a cselédekre vonatkozólag. Miután ebből nem tudjuk megállapítani, hogy kik tartoznak ebbe a csoportba, a mezőgazdasági cselédek fogalmának meghatározását így adhatjuk: mezőgazdasági cseléd az, aki munkaadójával szemben a gazdaság körüli különleges és magasabb képesítést nem igénylő egyszerűbb munkák elvégzésére, legalább egy havi időtartamra személyes szolgálatra kötelezte magát (1876:XIII. törvényeikk).

Mindazok tehát, akiket közvetlenül érdekel ez a kérdés, rendeljék meg az Erdélyi Gazda jogi mellékletét, amely magyar fordításban közzétette a Mezőgazdasági törvényt és rövidesen megjelenteti a végrehajtási utasítást. A jogi melléklet évi előfizetési ára 60 lej és megrendelhető az Erdélyi Gazda kiadóhivatalában, Cluj-Kolozsvár, Strada Andrei Muresanu 10.

Megjelent a mezőgazdasági törvény végrehajtási utasítása. Ismeretes, hogy a Hivatalos Lap 1937 március 22-iki 67. számában megjelent a Mezőgazdaság Szervezéséről és Serkentéséről szóló törvény, mely közvetlenül érinti az összes gazdákat. A Hivatalos Lap október 12-iki 236-os száma közli a törvény végrehajtási utasítását. Sajnos, a végrehajtási utasítás korántsem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A törvény szigorú intézkedéseket tartalmaz a legkisebb kihágásokra, amit a magyarító rendelet sem enyhített, sőt a legtöbb kérdésben a gazda bíróság elé kénytelen menni, ami újabb megterhelést jelent számára. Az E. G. E. az Erdélyi Gazda jogi mellékletének következő számában kiadja a végrehajtási utasítás magyar nyelvű fordítását. A törvényt, mint ismeretes, már kiadta. Minden egyes gazdának elsőrendű érdeke, hogy a törvényt és annak végrehajtási utasítását alaposan ismerje. — Ellenkező esetben állandó hatósági közbelépésnek és különböző büntetéseknek van kitéve. Az Erdélyi Gazda jogi mellékletének évi előfizetési ára mindössze 60 lej és megrendelhető az Erdélyi Gazda kiadóhivatalában, Cluj, Str. Andrei Muresanu 10.

Mozgalmi élet.

A „Pitvar“ háziipari szövetkezet működése. Alig egy év óta működik a kolozsvári székhellyel megalakult „Pitvar“ háziipari és népművészeti szövetkezet s már is eredményről számolhatunk be. Májusban a budapesti nemzetközi vásáron mutatta be Erdély háziipari termékeit, a múlt hónapban a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok által rendezett kiállításon vett részt, december hónapban pedig 8—18-ig Temesváron fogja termékeit kiállítani a Szociális Misszió Str. Bratianu 13. sz. alatti helyiségében. A „Pitvar“ legkeresettebb cikkei a székely szőtesek, a csíki és csángó gyapju szőnyegek, csergék, vászonneműek, kalotaszegi, árapataki, széki torockói és csángó kézimunkák, tiszafaragványok, népies cserépárúk, a kalotaszegi festett és székely faragott butorok, melyekkel mindenütt nagy sikert aratott s ezen háziipari és népművészeti termékek népszerűségét nagyban fokozta. A szövetkezet első évi áruforgalma alapján 700.000 lejt fizetett ki a falusi termelőknek.

Acsik szövetkezeti szervezkedése. Csikszeredában három szövetkezet alakult a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének a kötelékében. A három szövetkezet: a „Csikszereda és Vidéke“ hitelszövetkezet, a „Csik“ gazdasági szövetkezet és a szintén „Csik“ elnevezést viselő fakitermelő szövetkezet. A „Csiki“ gazdasági szövetkezet a közeljövőben helyezi üzembe „Medicagó“ zúzógépet, mely a közelben lakó gazdákat lessz hivatva a zúzott takarmányfélékkel és örölt gabonaneműekkel ellátni. Építés alatt áll a szövetkezet konzerv üzeme is, mely elsősorban a Csikban nagymennyiségben termő erdei gyümölcsök (málna, szeder, áfonya, cser stb.) feldolgozásával fog foglalkozni, de a kísérletképen előállított és Csikszeredában az őszi gazdasági kiállításon bemutatott paradicsomkonzervje is sikert ért el. A szövetkezet átalakítás alatt álló nyílt üzletében gazdasági gépeket és eszközöket, valamint mindennemű vasárut fog a gazdaközönségnek árulni. A szövetkezet bérlí jelenleg a „Répáti“ kitünő borvizforrást is, és ezen elsőrangú borvizet egész Erdély területére igyekszik bevezetni. A szövetkezet foglalkozik továbbá gabonakereskedelemmel is tagjai érdekében. Folyó év őszén ez akciója során 18 vagon gabonát osztott szét. A szövetkezet székházában van az irodája a „Csik“ fakitermelő

szövetkezetnek, mely ujabban a puhafa termelés mellett tűzifa kitermeléssel és szállítással is foglalkozik.

Ötszáz lejre kell kiegészíteni a szövetkezeti üzletrészeket. A legújabb szövetkezeti törvény rendelkezése értelmében 500 lejre kell kiegészíteni a szövetkezeti üzletrészeket. Ennek érdekében úgy a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, mint a „Hangya“ központ erőteljes akciót indított be, mert a szövetkezetek üzletrészszegeinek a kiegészítésére engedett terminus a jövő év szeptemberében jár le. A szövetkezeti üzletrészszegek 500 lejre való kiegészítését azonban nemcsak a törvény előírása, hanem a szövetkezetek gazdasági érdeke is megkívánja. A szövetkezeteknek mind jobban tágul a gazdasági feladata, mely üzletrésztőkjük növelését követeli meg. Minthogy a szövetkezetek gazdasági tevékenységének az segítség az alapja, természetes, hogy tőkéik növelését is saját feladatukként kell munkálják. A szövetkezeti tagtábor szövetkezeti öntudata és szövetkezeti hűsége minden bizonnyal szép eredményt fog felmutatni az üzletrészkiegészítés alkalmával.

Szövetkezeti fabeszerzés. A nagykárolyi „Economia“ gazdasági szövetkezet ez év őszén tagjai részére fabeszerzési akciót indított. A fát nagy tételben szerzi be a termelőktől és saját áron osztja szét tagjai között. A szövetkezet evvel a tevékenységével jelentős megtakarítást tesz tagjai magángazdaságában, mert a nagyban való beszerzés útján lényegesen olcsóbban jutnak a tagok a tűzifához. A vidék különben teljesen faszegény, minek következtében lényegesen magasabb faárak voltak ott, mint belső Erdélyben.

Kérjük

új árjegyzékünket.

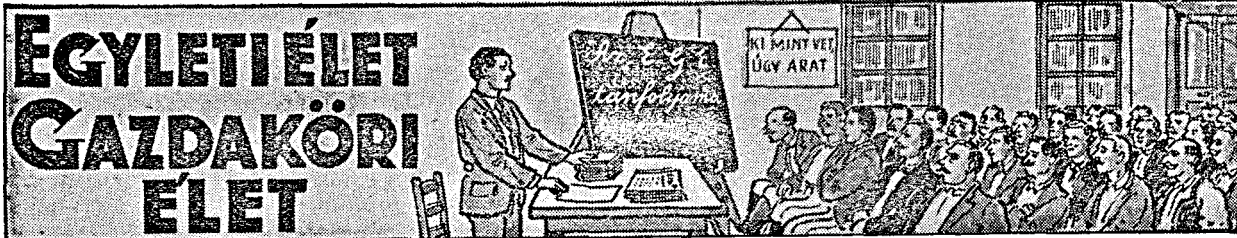
Őszi szállítás

megkezdődött.

Ambrosi, Fischer és Tsai

Aiud, jud. Albá.

3

Megjelent az Erdélyi Gazda Naptára.

Az első naptár, amely 1938-ra megjelent, az Erdélyi Gazda Naptára, amelyben a naptári részen kívül ott találjuk az állattenyésztés, növénytermesztés, gyümölcs, szőlő, bor, tejgazdaság, méhészet, gazdasági építézet, územtan stb. összes tudnivalóit dióhéjban, tudományos alapon, népies modorban. A naptár számtalan értékes táblázatot közöl, amelyek a haladni vágyó gazdákat érdeklő számokat foglalják magukban. Ezek tömören és könnyen érthető modorban utmutatásul szolgálnak az okszerű gazdálkodás terén. A naptár gróf Teleki Ádámnak, az Erdélyi Gazda főszerkesztőjének és Török Bálintnak, az Erdélyi Gazda felelős szerkesztőjének szerkesztésében, az E. G. E. kiadásában jelent meg, a szöveg közé nyomott számos gazdasági tárgyú, tanulságos, magyarázó ábrával. A naptárba beköszöntött irt Dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke, cikkeket irtak: Dr. Kónopi Kálmán, Dr. Eöry István, Dr. Asztalos Sándor, Szeghő Dénes, állategészségügyi felügyelő, Szász Ferenc (pusztakamarási), Telegdy László, Mikló László, Bikfalvy Ferenc, Koppány Rezső E. G. E. gazdasági felügyelők, gróf Teleki Ádám, Török Bálint, Bodor Kálmán, Demeter Béla, Bečsky István, Dr. Harmath János, Seyfried Ferenc, Nagy Miklós, Molnár Ferenc, Finta Andor, Botz Tda, Rátz Mihály és még mások is igen sokan.

A szépirodalmi részben novellákat és verseket közöl a naptár Tamási Aron, Nyirő József, Wass Albert, Kiss Jenő és mások tollából. Az értékes kiállítású naptár a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. munkáját dicséri. A naptár 240 oldallal Erdély legnagyobb magyar naptára lesz az 1938. évben és az ára mégis mindössze csak 20 lej, mely összeg a megrendeléssel egyidejűleg küldendő be. Egyszerű postai küldés esetén egy darab naptár postai bélyeg illetéke 4 lej, 2 drb. portója 6 lej, 3 drb. portója 8 lej, 4 drb. portója 10 lej, 5 drb. portója 13 lej, 10 drb. portója 16 lej. Ajánlott küldemény gyanánt postázva, a rendes portón felül még 13 lej értékű bélyeg ragasztandó fel. Postai küldés esetén a bélyegilleték is beküldendő előre a naptár árával együtt. Megrendelhető az E. G. E.-nél Kolozsvár-Cluj, Andrei Mureşan-utca 10. szám alatt. Vidéken az alábbi címeknél szerezhető be: Szikla Ferenc Bánffyuhnyad-Huedin, Koppány Rezső Nagyvárad-Oradea, Str. I. G. Duca 9., Br. Bornemissza Károly Arad-Arad, Str. V. Goldiş 8., Bikfalvi Ferenc Berend-Berindan, Anghi Balázs

Tg.-Mureş, Str. Reg. Ferdinand 150., Szász Ferenc Cămăraş-Pusztakamarás, Dániel Elemér Diciosánmartin-Dicsőszentmárton, Anghi István Lazarea-Szárhegy, Molnár György Salonta-Szalonta, Str. M. Viteazul 28., Bodnár Sándor Diosig-Dioszeg, Péter József Ciceu-Ciuc-Csikcsicsó, Fodor Pál Sumuleu-Csiksomlyó, Lakatos Tivadar Odorheiu-Székelyudvarhely Gazdasági Egylet, Tarcsinszky Kázmér Carei-Nagykároly, Piaţa Brătianu, Tóth Zsigmond ref. tanító Valea lui Mihai-Ermihályfalva, Biró József Curtiuşeni-Értkörvélyes, Polonyi Pál Aradsalaş-Aradszállás, Faragó Mihály Peregul mic-Kispereg, Tóth János Olari-Fazakasvarsánd, Berecz Sándor Vánator-Vadász, Galambos István Galşa-Galsa, Dávid Sándor Zerind-Zerind, Gazdakör Satu-Nou-Simonyifalva, Must Lajos Luntreni-Bélzerind, Bene Mihály Iratoşu-Iratos, Minerva könyvkereskedés Cluj-Kolozsvár, Str. Reg. Maria 2., Szeghő Dénes Aiud-Nagyenyed, P. M. Viteazul 12., Király János Cluj-Kolozsvár, P. Unirii, Ellenzék könyvosztálya Cluj-Kolozsvár, P. Unirii, Lepage könyvkereskedés, P. Unirii, „Cultura“ kölcsönkönyvtár, Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului, Gál Elemér Dohánytözsde Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuţa, Ifj. Erdély Iratterjesztése Cluj-Kolozsvár, Str. M. Foch 38., Végh Benjámín Arcus-Arkos, Seethal Ferenc Miclosoara-Miklósvár, Séra István Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy, Dr. Solyom Gyula Trg.-Săcues-Kézdivásárhely, Benedek Gábor Chichiş-Kökös, Gardai Miklós Aita-Mare-Nagyajta, Rostás Dénes Calnic-Kálnok, Kovásznai János Anghelus-Angyalos, Domokos Gyula Cernatul de Jos-Alsócernáton, Páll Ferenc Sántion Lunca-Szentiványlaborfalva, Kuthi János Ozun-Uzon, Dr. Gazda Endre Zalau-Zilah, Gazdasági Egylet, Swájcer Béla Mediaşul-Aurit-Aranyosmedgyes.

Az Erdélyi Gazda olvasói közül többen érdeklődtek aziránt, hogy készített-e az Erdélyi Gazda kiadóhivatala bekötési táblákat a lap részére. A kiadóhivatal készséggel tett eleget a több oldalról megnyilvánuló óhajnak és el is készítette az Erdélyi Gazda bekötési tábláját, amelybe egy évfolyam házilag is befűzhető. A kemény táblájú arany nyomású bekötési tábla ára 40 lej. Postai portója 9 lej. Kérjük Tisztelt Tagtársainkat, hogy a bekötési tábla megrendelésével egyidejűleg a bekötési tábla árát, postai portójával együtt beküldeni sziveskedjenek.

Az E. G. E. felügyelői értekezlete.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet folyó évi november hó 3-án felügyelő értekezletet tartott, amelyen több, az erdélyi kisgazdaközön-séget közelről érintő kérdés került részletes megvitatás alá. Az értekezleten dr. Szász Pál E. G. E. elnök elnökölt.

Megbeszélés tárgyát képezte az 1937—38 év telén rendezendő kéthetes téli gazdasági tanfolyamok előkészítésének ügye és a gazda-köri fiókoktól beérkezett kérések alapján ösz-szesen 47 tanfolyam rendezését határozta el az E. G. E. Az E. G. E. elnöksége a tanfolya-mok rendezéséhez a földművelésügyi minisz-teriumtól az engedélyt megszerezte. A tanfo-lyamok előkészítésével járó munkálatok el-végzésére az értekezlet felkérte az E. G. E. központi irodáját.

Az őszi buzavetőmag kiosztásáról szóló beszámoló kapcsán megállapítást nyert, hogy összesen közel 100 vagon őszi buzavetőmagot osztott ki az egyesület az 1937 év őszén. A kiosztás fennakadás nélkül simán bonyoló-dott le a napi piaci árak mellett. A kiosztásra került magvak közül a legnagyobb igénylés ab Odvosi nemesítésű dr. Konopi-féle búzák iránt nyilvánult meg.

Az E. G. E.-nek az állattenyésztés elő-mozdítására irányuló akcióról szóló jelenté-sék beszámoltak az 1937 év folyamán lezajlott yorksirei sertés kiosztási akcióról, valamint az 1937—38 évi sertés kiosztási akcióról. Az E. G. E. által beindított sertés kiosztási akció mintájára magán tenyésztők is hasonló akciói indítottak be a kisgazdák körében Bánát-ban, amelynek rendjén 28 drb. yorkshirei te-nyészkoca került a kisgazdák kezébe.

Tudomásul vette az értekezlet a tag-gyűjtési propaganda kitűnő eredményeit és elhatározta, hogy a taggyűjtő propaganda még eredményesebbé tétele érdekében egy újabb propaganda tervezetet készít az egylet.

Megbeszéltek ezután az 1938 évi február havában rendezendő vetőmag kiállítás elő-készítésének módozatait és elhatározták, hogy az egylet 1938 év őszén Marosvásárhelyen egy nagyszabású mezőgazdasági, termény és gép kiállítást rendez.

Kimondotta az értekezlet, hogy az 1938 év március 23—28 napjain Budapesten ren-dezendő nemzetközi mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár alkalmával a kisgazdák részére tanulmányi kirándulást rendez Buda-pestre. Tudomásul vette az értekezlet az ál-lattenyésztési szindikátusok alakításáról, az E. G. E. könyvtár kibővítéséről, gazdaköri könyvtárak létesítéséről, „Gülbaba“ burgo-nya, nemesített svéd zab behozataláról, ne-

mesített vetőmagot szaporító gazdaságok lé-tesítéséről szóló jelentéseket.

Örömmel állapította meg az értekezlet, hogy az egylet a folyó évi naptárát az eddi-ginek ötszörös terjedelmében, diszes kivitel-ben, gazdag tartalommal adta ki és bocsáj-totta alacsony áron a kisgazdák rendelke-zésére.

A Szilágykrasznán berendezett minta-gazdaságról szóló jelentés tudomásul vétele után a mezőgazdasági gépközvetítési akció eredményéről szóló beszámolót hallgatta meg az értekezlet, majd elhatározta, hogy a kis-gazdaságokba régóta bevezetni óhajtott kis-gazda számviteli rendszert kidolgoztatja és füzet alakban az érdekelt gazdaközön-ség rendelkezésére bocsajtja. Több kisebb keblü ügy elintézésére az értekezlet véget ért.

A tavaszi vetőmagkiosztás előkészítése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet évenként szokásos ta-vaszi vetőmag kiállítást az 1938. évben is meg-rendezi Kolozsvárt, február hó 19—26 napjain. A kiállítással és vásárral kapcsolatban az egye-sület a tavaszi vetőmag kiosztást is megismétli, mely alkalommal gabona, kapás és takarmány növények vetőmagjai is kedvezményes áron és feltételek mellett lesznek beszerezhetők közvet-lenül a termelőtől. Már most felhívja az E. G. E. az érdekelt gazdaközön-séget, hogy az eladó fe-leslegét, illetve beszerezni óhajtott szükségietét kellő időben szíveskedjék bejelenteni. Az eladó készletek felett rendelkező tagtársak vetőmag mintáikat február hó 19—26. napjain rendezen-dő vetőmag kiállításon fogják bemutatni.

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképességű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

**Főzélék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa**

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyék ingyen. 93

FK 228

Nem talál a számadás?

— Nem elég a háztartási pénz? Ebben az esetben az egyik, vagy a másik étkezést egy jó és tápláló kávéval kell pótolni. Tej, cukor, az illatos, jóízű Kathreiner és Valódi Franck annyira olcsó, hogy minden ilyen étkezéssel takarékoskodni lehet.

Megjelent a „Gazda” jogi mellékletének 3-dik száma. Szerkeszti dr. Asztalos Sándor ügyvéd. A jogi melléklet ismerteti a mezőgazdasági kamarák szervezéséről és a mezőgazdasági hitelintézet-ről szóló törvényeket. Előfizetési ára évi 60 lej. Egyes szám ára 10 lei. Megrendelhető a „Gazda” kiadóhivatalában Cluj, Strada Andrei Muresanul 10.

Az E. G. E. tanfolyamok.

Az E. G. E. e tél folyamán is megrendezi kéthetes gazdasági tanfolyamait. Gazdatársadalmunk soraiban igen nagy érdeklődés nyilvánult meg az idén e tanfolyamok iránt. Ötvenöt gazdakör kérte a tanfolyam megtartását, de sajnos, a megfelelő előadók korlátozott száma miatt, csak 45 tanfolyam megrendezése lesz lehetséges.

Egyesületünk tehát 45 tanfolyam engedélyezését kérte a földművelésügyi minisztériumtól. A tavaly télen megtartott tanfolyamok szép sikere, fegyelmzett, kifogástalan lefolyása és Elnökünk személyes közbenjárása váltotta ki azt az örvendetes eredményt, hogy a földművelésügyi minisztérium, az engedélykérésnek teljes egészében helyet adva, engedélyezte mind a negyvenöt tanfolyamot.

Felemelő tudat ez mindazoknak, akik kisgazdatársadalmunk jólétét és haladását szívükön viselik, hogy e 45 tanfolyamon, közel 1500 haladni, tanulni vágyó gazdatestvérünk fog szakszerű oktatásban és tanácsadásban részesülni.

A 45 tanfolyam megyénként a következőképpen fog megoszlni: Alsófehér megyében: Torokószentgyörgy. — Arad megyében: Aradtanya, Kisjenő, Nagyiratos, Fazakasvarsánd, Vadász. — Bihar megyében: Szalárd, Tenke. — Brassó megyében: Hosszúfalva. — Csik megyében: Csikkarcfalva, Csikkászontalitz, Ditró. — Háromszék megyében: Uzon, Torja. — Kisküküllő megyében: Dombó, Héderfája, Kerelószentpál, Nagykend. — Kolozs megyében: Almás, Bánffyhunad, Kolozs-

vár, Sztána. — Maros megyében: Hosszumező. — Szatmár megyében: Ombód, Szatmár. — Szilágy megyében: Börvély, Érkörtvélyes, Nagykároly, Szilágyzovány, Zsibó, Tasnád. — Szamos megyében: Bálványosváralja, Somkerék, Szépkényerüszentmárton. — Torda megyében: Ágyon, Harasztos, Marosludas, Felvinc, Torda. — Temes megyében: Végvár és Udvarhely megyében: Felsőboldogfalva.

November hó 15-én nyílt meg Csikkarcfalván az első tanfolyam 60 beiratkozott hallgatóval. Mint előadók vesznek részt: Szőke Mihály, nyug. igazgató, gr. Bethlen Gábor, Anghi Balázs és Hajdó Ödön.

A tanfolyam nagyon szép sikerrel kecsegtet, november hó 28-án zárul. Közvetlenül utána kezdődik a kászontalitz tanfolyam, ahol már szintén van 50 beiratkozott hallgató. A többi tanfolyam — a december havára kiírt általános választások miatt — a jövő év január és február hónapjaiban lesz megtartva.

Nagyenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt.

Aiud, jud. Alba.

Fiók: Ocna-Mureşului—Marosujvár. — Postatakarékpénztári csekszámla: 42007. Gírószámla a B N R. nál. — Alapított 1871-ben. — Teljesen befizetett részvénytőke: 10 millió Lei. Tartalékok: cca. 10 millió Lei. — Foglalkozik a banküzlet minden ágával. 17.

Nagy mezőgazdasági kiállítást és vásárt rendez az E. G. E. 1938-ban Târgu-Mureş—Marosvásárhelyen.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet elhatározta, hogy az 1938 év őszen Marosvásárhelyen mezőgazdasági és ipari kiállítást rendez. Az E. G. E. kiállításai mindenkor híresek voltak és ezuttal az előkészületek jóval nagyobbak, mint a korábbi kiállításoknál voltak. Ezért az E. G. E. a kiállításon minden eddiginél nagyobb részvételre számít. A kiállítás alkalmából az E. G. E. a C. F. R.-től áru- és személyszállítási kedvezményeket fog kérni. A kiállítást érdekessé fogják tenni az ez alkalomra összegyűjtött magvak és gumók, amelyek kedvezményes áron és feltételek mellett lesznek a kiállítás alkalmával beszerezhetők. A

kiállításon bemutatásra kerülnek az összes mezőgazdasági gépek és eszközök.

A kiállítás előkészületi munkálatai már most a kiállítás előtt egy évvel megkezdődtek és az egyesület azért teszi már ezuttal közzé jövő évi tervét, hogy ne csak a gazdaközönség, a növénytermelők és az állattenyésztők, hanem a mezőgazdasági gépgyárak is idejében szerezzenek tudomást a kiállítás rendezési tervéről és programjáról. A kiállítás tudnivalói felől díjtalanul készséggel nyújt tájékoztatást az E. G. E. titkári hivatala, Cluj, Strada Andrei Muresan 10.

Az

Erdélyi Gazdasági Egylet

által Cluj-Kolozsvárt, 1938. évi február hó 20—26. napjain rendezendő

vetőmagkiállítás és vásár

tudnivalói:

A vetőmagkiállítás és vásár célja:

Tavaszi gabona, takarmány, kapásnövény, konyhakerti és virág vetőmagvak és vetőgumók termelésének és értékesítésének előmozdítása. A nemesített vetőmagvak és vetőgumók, újabb tenyésztési módok, termelési eszközök, anyagok stb. bemutatása.

A kiállítás csoportjai:

- I. Vetőmagvak és gumók.
- II. Kisebb mezőgazdasági gépek, eszközök, anyagok.
- III. Szakirodalom.
- IV. Műtrágyák, növényvédelmi és egyéb vegyszerek stb.

A vetőmagkiállítás és vásár ideje:

1938. február hó 20.-án reggel 9 órától február hó 26.-án d. u. 6 óráig, naponta d. e. 9—1.ig és d. u. 3—5.ig.

A vetőmagkiállítás és vásár tárgyat:

A tavaszi gabona, takarmány, kapásnövény konyhakerti és virág vetőmagvak és vetőgumók, műtrágyák, növényvédelmi szerek, gazdaság, gépek, eszközök, anyagok, szakirodalmi termékek, tervek, preparátumok stb.

A vetőmagkiállítás és vására beküldendő vetőmagminta mennyisége legalább 2—5 kg.

Tudnivalók:

A vetőmagkiállítás és vásár helydíja: m²-ként 300 lei, azaz Háromszáz lei, mely összeg a bejelentéssel egyidejűleg beküldendő. A bekü-

dendő magvak díszes üvegekbe, tálakba, stb. való elhelyezéséről és csinos kiállításáról, feliratainak kétnyelvű elkészítéséről az egyesület gondoskodik díjtalanul. Az E. G. E. kisgazda tagjai helydíjat és kölcsöndíjat nem fizetnek. (Az E. G. E. tagdíja egy évre 60 lei.)

Bejelentési határidő: 1938. február hó 1. **Bejelentendő:** a kiállító neve, lakása, utolsó postája, vasuti állomása, a vármegye megjelölésével, a kiállításra és vásárra küldendő termény, áru megnevezése, az eladásra kerülő mennyiség, eladási ár, az igényelt hely terjedelme. A bejelentés és a minta az „Erdélyi Gazdasági Egylet Cluj, A. Mureşan-utca 10. szám” címre küldendő be.

Belépődíj a kiállításra személyenként 10 lei.

Jutalmak: A kiállítás kitüntettjei számára, érme, oklevelek és pénzdíjak állanak a bírálóbizottság rendelkezésére.

Eladási jutalék: A vetőmagkiállítás és vásáron eszközölt eladások vagy felvet megrendelések értéke után 2 százalék jutalék az E. G. E. javára az iroda pénztárához befizetendő. Az értékesítést megbízás alapján az egyesület vállalja.

Minden a vetőmagkiállítás és vásárral kapcsolatos kérdésben díjtalanul nyújt az E. G. E. Cluj-Kolozsvár, A. Mureşan-utca 10. szám.

Az E. G. E. Elnöksége.

Az Erdélyi Gazda ünnepi száma. Az Erdélyi Gazda 1938 január 1-i száma közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt jelenik meg 40 oldal terjedelemben. Korábbi megjelentetésének az a célja, hogy a magyar gazdák már az ünnep alatt olvashassák. A szerkesztőség igyekszik a legmagasabb igényeket is kielégíteni és éppen ezért a szakrészen kívül komoly tájékoztatót fog nyújtani a gazdaköri vezetőknek. Az utmutatásokból megismerhetik a gazdakörök vezetésének módszerét és azokat a feladatokat, amelyek ebben a minőségben rájuk hárulnak.

Felhívás Gazdatársainkhoz!

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnél állandóan számosan érdeklődnek a gazdaközönség köréből nemesített vetőmagvak, különféle mezőgazdasági termények, valamint tisztavérben tenyésztett állatok beszerzési forrásai iránt. Felkérjük ezért Igen Tisztelt Gazdatársainkat, hogy szíveskedjenek a vonatkozó bejelentéseket az alábbi úrlap felhasználásával beküldeni az E. G. E.-hez. Bejelentendők: az őszi és tavaszi gabona, takarmány, kapás-növény, konyhakerti, gyógynövény, gyümölcs és virág vetőmagvak és gumók fajtánként, az évenként eladásra kerülő mennyiség megjelölésével, a szőlőterület nagysága, a termés helyének, valamint az évenként eladásra kerülő bormennyiség és a fajta megjelölésével, a termőgyümölcsfák darabszáma, ugyancsak a fajták és az eladásra kerülő mennyiség közlésével. Hasonlóképpen kérjük a tisztavérben tenyésztett, évenként eladásra kerülő tenyészállatok fajtájának, darabszámának és nemének közlését is. Az adatok összeírásával az E. G. E. kettős célt kíván szolgálni. Egyrészt megkönnyíteni óhajtja az eladó vetőmagvak, gumók, tenyészállatok stb. jobb áron való értékesítését, másrészt megkönnyíteni kívánja a vetőmagot és tenyészállatot vásárolni óhajtó gazdák részére a közvetítő kereskedelem kizárásával, a legkedvezőbb árak és feltételek mellett, a legközelebbi gazdaságból való beszerzést.

Az adatok beküldésével úgy a saját, mint országgrészünk gazdatársadalmának érdekeit egyaránt szolgálja minden gazda. Kérjük ezért Tisztelt Gazdatársainkat, hogy az E. G. E.-et e téren is támogathatni szíveskedjenek közérdekű és önzetlen munkájában,

Kolozsvár, 1937 november 24.

TELEGDY LÁSZLÓ s. k.
központi felügyelő.

TÖRÖK BALINT s. k.
az E. G. E. igazgatója.

Bejelentési iv.

A tenyésztett állat- és termelt növény-fajták felsorolása	Évenként eladásra kerül drb. kg. lit.	Eladási feltételek, megjegyzések, állatoknál kor, nem, növényeknél minőség stb.
Fajtisztán termelt gabona, kapás, takarmány, kerti stb. magvak és gumók:		
A termelt gyümölcsfélések és fajták felsorolása:		
A termelt szőlő- és borfajták felsorolása:		
Tisztavérben tenyésztett állatfajták megnevezése, ló, szarvasmarha, sejtés, juh, baromfi, házinyul, méh:		

Kelt.....

olvasható aláírás.

Lak.: ..... u. p. .... u. v. .... vm. ....

Tagdíjnyugta.

2000 L. alapító díjat fizetett: Mező gazdasági Bank és Tkp. Rt. Kolozsvár.

1937. évre 60 lej tagdíjat fizetett: Sz. J., U. I. Kolozsvár, G. A. Apanagyfalva, A. A. Varsolcz, K. M. Madaras, dr. D. A. Nagyvárad, N. L. Szurdok, E. J. Kézdivásárhely, T. A. Palatka, S. Z. Érszakácsi, dr. gr. B. L. Kolozsvár, I. V. Récekeresztúr (1936-ra is), Gazdakör Szőkefalva, dr. W. S. Kolozsvár, B. I. I.-é V. P. I. I.-é Kiskapus, K. J., K. L., Sz. L. M.-Ludas, D. J. Nagykágya, M. L. Nyárádszentlászló (1936-37), id. B. L. B. I., B. J., B. L., P.-é, B. L. I.-é, B. M., N. S., N. A., K. L., T. M. B. A., Sz. I. Madarasi-Fekete, Sz. G. Zoreni, K. F. Koronka, G. J. Bánd, Hangya, Hitel-tejszöv., V. J., K. B. Szentháromság, K. F. Sámsondi-Fekete, Sz. M., Sz. P. Sámsond, M. Al. M.-vásárhely, K. J. Pankota, Hangya, Hitel, Cséplőszövetkezet Majlátfalva, J. M. Rákosd, Cs. M. Szamosköbölkut, G. Gy. Mikola, I. J. Aranyosmedgyes, P. J. Kisbacon, Cs. Gy. Covasna, B. K. Makfalva, M. A. Keresztúr.

1938. évre 60 lei tagdíjat fizetett: D. M. Kolozsvár, B. B. Gyergyószentmiklós, ifj. F. J. Ród, G. A. Apanagyfalva, dr. A. E. Ermihályfalva, I. J. M.-Ludas, Cs. E. Récekeresztúr (1938-1943.), Sz. L. Torja, J. S. Buza, T. N. (1938-39), K. L. F. Felsőbogat, Béthlen Kollégiumi Szöv. Nagyenyed (1938-40), S. Z. Érszakácsi, T. Gy. Kolozsvár, B. A., M. J. Torja, F. F. Zabola, Z. I. Csikszereza, dr. P. F. Dicsőszentmárton, K. S. Mikefalva, B. T. Borzás, Sz. S. Küküllővár, T. D. Érszentkirály, K. I. Kászonjakabfalva, B. M. Szentlélek, B. M. Kászonaltiz, P. B. I. Málnásfürdő, B. P., L. S., T. S., Csombord, S. B., D. B. Csikszentsimon, Cs. Sz. P. Kisnereg, I. L. Kézdimártonfalva, dr. V. B. Kasino, N. L., B. A., J. D., dr. I. S. Kézdivásárhely, F. G. Alsócsernáton, B. Zs., dr. K. Z., I. M. Papole, Gazdakör Jedd, J. K. Szentgericze, Gazdakör Érkeserü, Sz. E. Miriszló, D. Á., F. L., B. M. Nagyenyed, J. M. Gazdakör M-gombás, J. I. Zaizon, B. L. Marosdéce, dr. V. I. Mezőszentmihály, M. Gy. Buzásbesenyő, B. S., Sz. D. A.-rákos, P. F. Kerelőszentpál, N. r. F. Buzásbesenyő, B. I. gaz. Ajtón, Gazdakör Ombod, R. A. Bethausen, Sz. J., V. B. I. Monostor, dr. G. I. Segesvár, D. L. Kovászna, F. J. Hagymás, K. G. Ozun, B. B. Perjámos (1930), F. S. Aranyosmedgyes (180), Hangya Kisszántó (120), K. Gy., Szilágyvér, M. B. Szentivánlaborfalva, B. J. Szalárd, D. K. Ermihályfalva, K. J. Ölyves, O. P. (180), dr. G. J. M.-telegd, T. L. Zabola, K. F. Szaniszló, B. A. Bretea, M. G. Dálnik, dr. T. M. M.-vásárhely, O. M. Kibéd, A. I. Zsombor, D. P. Boldogfalva, Gy. A. Szentkatolna, M. S. Alsócsernáton, B. K. Felsőcsernáton, B. D. Márkosfalva, K. S. Mártonfalva, K. F. Sepsiszentgyörgy, H. F., M. A. Aranyosmedgyes, B. J. Érkörtvélyes, S. E. Barbosu (120), M. J. Arad (120), V. J. Sz.-zovány, B. L. dr. V. G. Sz.-Udvarhely, F. M. Lisznyó, V. G. Gyergyószentmiklós, G. M., P. F. J., ifj. P. F. B. M., Sz. J., Cs. D., Sz. Gy., S. J., K. J., N. S., Sz. M., P. B. Gy., B. J., K. M., B. M., B. S., F. Gy. P., P. B. M., B. J., P. B., A. G. M., Sz. F., L. P., P. M., P. F. J., E. I., B. F., P. M., M. E., B. A. T., D. F. Gy. M., P. J. A., Sz. J., ifj. Sz. M., Sz. M., F. Gy., K. F., F. S.,

A. A., A. Gy., Sz. M., Sz. J., Sz. Gy., Sz. M. F., P. M., H. F., P. J., id. A. F., P. B. M. Felsőrákos, dr. B. G., Cs. Gy., D. E., B. J. Kovásna, G. R. Gy.-fehérvár, Sz. I. Ulies, K. A. Szilágyoszeg, P. Gy. Sz.-régen, N. G. Hegyközcsatár, K. L. Szér, Cs. J. Oiesdea, B. B. K. Hidvég, Unit Koll. tan. szöv. Kolozsvár, R. P. Felsőcsernáton, S. J. Magyarborzás, dr. A. Gy. Köhalom, E. B. Radnot, J. L., Hangya Páké, B. Gy. Bikafalva, F. V. Sajóudvarhely (100), Sch. J. Balázsfalva, dr. gr. T. M. Nyárádszentbenedek, H. G. Biharfélegyháza, gr. S. J., K. S., dr. G. S. Székelyhid, M. L. Fotos, F. A. Csikszentimre, Hangya Nagykágya, Gazdakör Sóvárada.

Az E. G. E. igazgatóválasztmányának ülése.

Az igazgatóválasztmány tagjainak élénk érdeklődése mellett folyt le a november hó 19-ére összehívott választmányi ülés, amelyen dr. Szász Pál egyleti elnök elnökölt, Török Bálint egyleti igazgató és Telegdy László központi felügyelő terjesztették elő az ülés tárgysorozatát.

Jelen voltak a gyűlésen: gr. Teleki Béla és Máriaffi Lajos egyleti alelnökök, gr. Teleki Adám, Alföldy Pál, Albrecht Dezső, br. Atzél Ede, Gabányi Imre dr., Aszalos Sándor dr., br. Bánffy Dániel, dr. Schilling Dezső, Biró József, Takácsy Miklós, gr. Bethlen Béla, Felszeghy András, dr. Szász Ferenc, Vita Sándor, gr. Teleki Ernő, dr. Gyertyánffy László, Purgly László, Szent-Iványi Gábor, Sigmond Ákos és mint vendég dr. Sulyok István.

Az igazgatóválasztmány az E. G. E. Szentgyház ucca 32. szám alatti telke értékesítésének ügyével foglalkozott és az értékesítés ügyében való újabb javaslattételre egy bizottságot küldött ki.

Majd 426 új rendes 2 új alapító és 10 új gazdaköri tag felvételét jelenti be, akikkel a rendes tagok száma 4376-ra, az alapító tagok száma 136-ra, gazdakörök száma pedig 342-re emelkedett.

Foglalkozott ezután az igazgató választmány, lapunk más helyén ismertetett felügyelői értekezleten megvitatott kérdésekkel, magáévá téve az értekezlet által elfogadott javaslatokat s határozatokat és felkérte az elnökséget azok végrehajtására. Az igazgatóválasztmány tudomásul vette a „Mezőgazdák Kereskedelmi R. T.” megalakulását Arad székhellyel, amely hivatva lesz az erdélyi magyar gazdaközönség szükségleti cikkeinek a beszerzésére és az eladó terményeinek értékesítésére. Az igazgatóválasztmány felkéri az érdekelt gazdaközönséget az új alakulat határozott támogatására. Több kisebb keblü ügy megvitatása után az ülés véget ért.

Kérdés - Felelet

N. M. Nagyenyed. *Kérdés:* Hogyan védekezem a borsózsizsik kártétele ellen?

Felelet: A borsózsizsik (Bruchus pisi) fél cm. hosszú szürkés fekete színű bogár. Télen a borsómag belsejében vagy a magtárak repedéseiben telel. Amikor a borsó virágzik a táblákra repül és a nőstény a zöldhüvelyekre rakja tojásait. Az 1 mm. hosszú sárgásfehér tojásból pár nap alatt hajlott testű ráncos fehérszínű kukacok kelnek ki, amelyek a hüvelyt átfurva a borsómagba furazkodnak. A befurazkodás helye behegged. A kukac a mag belsejét rágja. A borsó érésakor a zsizsik már közel jár teljes kifejlődéséhez és ha aratás után a csépléssel nem iparkodunk, pár nap alatt a zsizsik a borsóból kirágja magát és a magot értéktelenné teszi. Ezért a védekezés arra irányuljon, hogy aratás után azonnal kicsépeljük a borsót és rögtön pusztítsuk el szénkéneg gázzal a szemekben lévő zsizsiket. A szénkénegezésre használjunk jól záró fa vagy vashordót. Miután a hordót négyötöd részig borsóval megtöltöttük, a hordó minden köbmétere 250 grm. szénkéneget számítva, azt zsákdarabokra öntjük, majd a borsó felé helyezzük és a hordót légmentesen bezárjuk. Miután el telt 24 óra, a hordót kinyitjuk és a borsót kiszellőztetjük. *Igen fontos arra vigyázni, hogy a szénkéneg gáz gyúlékony, tehát sem cigarettával sem miféle tüzzel a szénkénegezés körül tilos járni!* Amenyiben nagyobb borsó mennyiségről

volna szó a szénkénegezés elvégezhető jól záró kamarában is, amelyben a borsót alól szellőző résekkel ellátott gerendákra, zsákokba háromnegyed magasságig rakjuk. A szénkéneg mennyiség ez esetben a helyiség minden köbméterére 300—400 grm. A szénkéneget ez esetben is zsákdarabokra öntjük és a borsóakás fölé dobjuk, majd az ajtót légmentesen 24 órára bezárjuk. Mindkét eljárásnál arra ügyeljünk, hogy ugy a levegő, mint a borsó legalább 10—15 C° legyen mivel hidegben a kezelés nem jár a várt eredménnyel.

Borbély Ferenc Csikcsicsó. *Kérdés:* 1. Csikban szeretnék méhészkedni, kifizetődik-e, milyen kaptárt használjak és hogy állítsam azokat fel?

2. Milyen házinnyul fajtát tenyészsek?

Felelet: Mielőtt nagyobb méhészetet rendezne be, tanácsos megvizsgálni a méhlegelőt. Agyagos, víztartó talajokon a növények jobban mézelnek, mint homokoson. A méhek tavaszi fejlődésére előnyös az erdő közelsége. A jövedelmezőség teljesen a méhlegelőtől függ. Jó kezelés és kedvező időjárást feltételezve. Kaptártípusnak az Erdélyrészi Méhész Egylet által elfogadott Erdélyi Kiskaptárt ajánljuk, amely házilag is könnyen elkészíthető, ha megrendeli a kaptár műhelyrajzját és egy esetleges mintakaptárt. Cim E. M. E. titkári hivatal Cluj, Andrei Muresan 10.

2. A házinnyul fajtát a most megjelent Erdélyi Gazda Naptára részletesen tárgyalja.

Rejtvény

Mélyen vagy sekélyen tanácsos-e az istálló trágyát alászántani?

Megfejtési határidő: december 10.

A helyes válasz beküldői között 6 darab gazdasági tárgyú könyvet sorsolunk ki. I. díj 3 drb. gazdasági tárgyú könyv, II. díj 2 drb. gazdasági tárgyú könyv, III. díj 1 drb. gazdasági tárgyú könyv.

Az Erdélyi Gazda november 1-i számának rejtvény rovatában a következő kérdést tettük fel:

1. Mikor itassuk istállózott marháinkat télen, hogy a takarmány jól kihasználható legyen?

A helyes felelet a következő: A tejtermelés szempontjából leghelyesebb akkor, ha az állatok akkor isznak, midőn arra kedvük van. Ahol önitaló nincsen, ott szokásban van

etetés után a vályukat vízzel teleönteni és a vályukat csak a következő etetéskor kiüríteni. Így a víz az egyik etetéstől a másik etetésig az állatok előtt áll. Kísérletekkel bizonyították, hogy az itatás idejének sok jelentősége nincsen. Sok helyen az etetés előtt egy órával itatnak, különösen, ha pufasztó zöld takarmányt etetnek, míg másutt a szálás akarmány legalább részbeni felogyasztását követi az itatás. A közvetlenül az abrakolás után itatott víz dara részeket mos ki a vastag bélbe, melyből a bélsárba kerülnek, ami takarmányvesztést okoz, ezért tanácsos etetés előtt itatni.

A helyes megfejtők között sorshuzás útján a következő három részesül jutalomban: Szaniszló András Cege, Dani Lenkély és Zajos Lajos M.-vásárhely.

Búza. Az utóbbi napokban a külföldi piacot lanyha irányzat jellemezte. A természetes következménye az lett volna, hogy nálunk, Erdélyben is áresést von maga után. De ez legnagyobb megnyugvásunkra nem következett be. Ez a tény pedig azt bizonyítja, hogy a búza sorsa meg van határozva. Megítélésünk szerint további áremelkedés várható. A német kormány csak a napokban tett újabb ajánlatot 3000 vagonra és Mexikóból is nagyobb érdeklődés nyilvánult meg. A búza ára Kolozsváron 550 lej.

Kukorica. A kormány a napokban hozzájárult ahhoz, hogy a szeszgyárak korlátozások nélkül szállíthatják kukoricaszükségleteiket. Ez a körülmény, sajnos, még nem idézett elő komoly áremelkedést. Nem tagadható, hogy rövidesen még is befolyásolja az árakat, mert ezáltal fokozódik a kereslet, tehát megindul az intenzívebb forgalom. Ma Kolozsváron a kukorica ára 260 lej. A A szárított áruért 340—350 lejt fizetnek.

Árpa. A piacot nagy kereslet jellemzi. Ezzel szemben gyenge a kínálat. Természetes következmény, hogy az árak szépen emelkedtek s megközelíti a búza nivóját. Mint érdekességet említhetjük meg, hogy ebben a cikkben semmi kivétel nem volt, de azért a legszebb áralakuláson ment keresztül. Az árpa ára Kolozsváron 500 lej.

Zab. A hadsereg most folytatja évi szükségleteinek beszerzését. Ezért a piacon komolyan érezhető a nagy áremelkedés, ami az összes jelek szerint tovább tart. Ha figyelembe vesszük azt a valóságot, hogy a termés gyenge volt és azt, hogy a múlt évből nem maradtak vissza tételek, kérdés, hogy a termés fedezi-e a szükségletet. Bár a spekuláció nem vásárol, mégis az árak a búza árszínvonalán mozognak. Ma Kolozsváron a zab ára 535—540 lej.

Fehér bab. Miután Olaszország a vásárlást egyelőre beszüntette,

nálunk az árak bizonyos mértékben csökkentek. Azt viszont nem lehet tudni, hogy szükségletei fedezve vannak-e? Így jösvéletekbe sem bocsátkozhatunk. Egyedüli komoly vásárló most Spanyolország. A bab ára feladó állomásokon 600—760 lej.

Lóhere. Németország a 100 márkás árat 90-re szállította le. A vagononkénti különbség tehát 20.000 lej. Ezért és a közvetítőkereskedelem túlzott haszna miatt az ár mindössze 23 lej.

Lucerna. Az árak változatlanok. Gyenge termés és kínálat nagy kereslettel. Ára 42—45 lej.

December havi állatvásárok.

1. Marosludas, Telegd, Vadász.
2. Egrespatak, Bálint, Kálnok, Héjjasfalva.
3. Balázsfalva, Sárköz, Szászváros, Orávica, Petele, Torda (3—5).
4. Nagycsanád, Fogaras, Petele, Kissármás.
5. Petele, Zilah.
6. Lápos.
7. Alsórákos, Kerelőszentpál.
8. Uzon.
10. Dicsőszentmárton, Gyergyószentmiklós, Avastelsőfalva, Nagyvárad.
11. Bözöd, Dés, Gyalu, Erdőszentgyörgy, Nagyszentmiklós, Zaránd.
12. Bonyha, Dioszeg, Ermihályfalva.
13. Erdőd, Felsőbánya, Székelykocsárd, Zsibó
14. Gyulafehérvár, Parajd.
15. Agostonfalva, Elesd, Marosugra, Iemesvár.
15. Vámosgülfalva.
17. Nagykároly, Halmi, Vizakna, Mármarosziget.
18. Krasznabétek, Lékence, Aranyosmedgyes, Vizakna.
19. Abrudbánya, Balavásár, Királydarole, Hidalmás, Lékence, Vizakna, Retteg, Nagysomkut.
20. Szilágysomlyó.
21. Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy.

22. Ujszékely.

23. Szamosujvár.

26. Nagyajta, Makkfalva (sertés vásár).

30. Bánffyhunjad (lővásár).

Bécsi állatárak.

(November 22—23. St.-Marx).

Az elért árak: I. osztályu hizott ökör 1.40—1.52 schilling, lebben 40 kg.-ja. II. oszt. hizott ökör 1.08—1.17 schilling, lebben 31 kgr.-ja. III. oszt. hizott ökör 0.95—1.05 schilling, lebben 28 kgr.-ja. Teljesen hizott bika 0.53—1.10 schilling, lebben 29 kgr.-ja. I. oszt. hizott tehén 0.90—1 schilling, lebben 27 kgr.-ja, II. oszt. hizott tehén 0.55—0.65 schilling, lebben 18.50 kgr.-ja.

Sertések: Felhajtattak 10.819 darabot. Ebből hizott 6113, hussertés 4706 drb. Származásuk: Ausztria 3100 drb. gyenge áru, Románia 82 drb. hussertés és 945 drb. hizalt, Magyarország 84 drb. hussertés és 1567 hizott, Jugoszlávia 2098 hizott, Lengyelország 2777 hussertés és 98 drb. hizott, Dánia 88 drb. hussertés. Árak: I. oszt. hizott sertés 1.54—1.55 schilling, lebben 41 kgr.-ja. Ugynevezett paraszthizalaidákból kikerült I. oszt. hizott sertés 1.48—1.60 schilling, lebben 43 kgr.-ja. Bánáti hizott angolsertések 1.55—1.66 schilling, lebben 44 kgr.-ja. Hussertések 0.36—0.60 schilling, lebben 16 kgr.-ja. A piac általában gyenge volt.

Allatárak Kolozsváron.

Elősuly. Sertés teljesen hizott 24—27, félhizott 20—23, rüdeg 18 lej. Tehén teljesen hizott 18—20 lej. Ökör teljesen hizott 18—20, vékony feldolgozásra alkalmas növendék-borju 18 lej. Igásló párja 20—22 ezer, kocsiló párja 25—30 ezer lej, Igás ökör párja 18—22 ezer lej. Fejőstehén szavatolással, napi 20—25 liter tejjel 14—17.000, szavatolás nélkül 8—10 ezer lej. Szopóborju kg-ja 20 lej.

Tojás ára Kolozsváron 2.50 lej darabja.

Burgonya ára 3—4 lej kgr.-ja.

Tőzsdei árak

November hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Kukorica	Árpa	Zab	Mák	Fehérbab	Napraforgó	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	545	—	350 330	500	535	24	770	—	23	40	160	120	
Nagyvárad	535	490	340 310	415	500	—	765	—	24	41	—	—	
Temesvár	510	—	290 230	470	460	—	—	—	24	45	—	—	Tavaszi árpa
București	540	490	290 235	400	510	—	740	—	—	—	—	—	
Szatmár	545	500	310 270	410	500	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	530	—	290 230	470	500	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK

Uj kormány az ország élén. Ismeretes, hogy a Tătărescu-kormány benyújtotta lemondását. Ofelsége először Mihalechet, a nemzeti-parasztpárt elnökét bizta meg a kormány alakításával, de csak azzal a feltétellel, hogy Vaidával együtt működjön. Ez a terv nem sikerült, Mihalache visszaadta megbízatását és Ofelsége újból Tătărescut, tehát a liberális pártot bizta meg a kormányalakítással. A miniszterelnök kormányzása együttműködést teremtett lorgával, akinek 3 hívét be is vette a kormányba. Itt közöljük az új kormány névsorát: Miniszterelnök: Tătărescu Gheorghe, nemzetnevelésügyi miniszter: dr. C. Anghelescu, közlekedésügyi miniszter: Ion Inculeț, külügy: Victor Antonescu, munka: I. Nistor, igazságügy: V. P. Sassu, belügy: Richard Franasovici, földművelésügy: G. H. Ionescu-Sisesti, tárcanélküli miniszter: dr. Pop Vuler, egészségügyi: dr. Costinescu, kultusz: Victor Iamandi, államminiszter: I. Manolescu-Strunga, Pénzügy: Mircea Ciucur, szövetkezetügyi: Negura Mihail, légügyi és tengerészetügyi: Radu Irimescu, nemzetvédelmi Constantin Iasițici szárnysegéd, tábornok, kereskedelmi és ipariügyi pedig: Ion Bojoiu. Államtitkárok: igazságügynél:

Aurélian Bentoiu, belügynél: Radu Portocala és Marinescu Gabriel, tábornok, miniszterelnökségi: Vasile Bârca, kereskedelmi és ipariügynél: Berceanu Mihail, földművelésügynél: Moisoiu Tiberiu, pénzügynél: Alimanisteanu Dumitru, tanügynél: Florian-Stefanescu-Gonga, hadügynél: Gladz Alexandru tábornok és Paul Theodorescu tábornok, egészségügyi: dr. Lopa Petre. A kormányválasztási egyezményt kötött a Vaidaléle román fronttal és lorgával. Maniut a lemondott Mihalache helyébe a nemzeti-parasztpárt elnökének választották meg, aki választási meg nem támadási egyezményt kötött Corneliu Zelea Codreanuval, a vasgárda vezérével, és Brătianu Györggyel, az ifjú liberálisok elnökével. A Fabricius—Hans Ottó Róth-féle német néppárt és az ukránok kormánylistán választanak. Az Országos Magyar Párt ország listával veszi fel a küzdelmet.

Az új földművelésügyi miniszter. Az újonnan alakult Tătărescu kormány földművelésügyi minisztere, — amint azt lapunk más helyen is irtuk — Gh. Ionescu Sisesti, gazdasági akadémiai tanár, a Mezőgazdasági Kutató Intézet igazgatója és a lorga-kormány volt földművelésügyi minisztere. Kínós szakember hírében áll hivatalba lépése alkalmával programnyilatkozatot adott. Véleménye

szerint nem akar egyebet, mint a Sassu földművelésügyi miniszter által megkezdett munkának a lefejezését. Nagy súlyt helyez a mezőgazdasági központok szervezésére, a mezőgazdasági törvény végrehajtására, a textilipari növények termesztésére és az értékesítés kérdésének megoldására. Az utóbbit egy újonnan felállítandó minisztérium hatáskörébe akarják utalni, amelynek vezetését Manolescu Strunga jelenlegi államminiszter kezébe tennék le.

Fontos egyházi gyűlések Kolozsváron. November hó folyamán zajlott le Kolozsváron az Erdélyi Római Katolikus latin szertartású egyházmegyei tanács közgyűlése Vorbuchner Adolf püspök elnökletével. Közvetlenül utána pedig az Erdélyi Református Egyházkerület közgyűlése Vásárhelyi János püspök vezetésével. Mind a két nagy magyar egyház megvitatta a vallási kulturális és iskolaiügyi kérdéseket. A gyűlésekről megállapíthatjuk, hogy az összes felszólalókat kizárólag a népük iránti mély szeretet és törhetetlen ragaszkodás vezette. Az Unitáriusok Egyházi Főtanácsa december 10-én tartja ülését.

Lenmagot importál a kormány. A Nemzeti Textilipari Hivatal 18 vagon lenmagot vásárolt Lettországból, amit a romániai termelőknek osztanak szét.

Gazdaköri újjáalakulások. A napokban három marosmegyei községben az E. G. E. újjászervezte a régi nem működő gazdaköröket. Szövérdén elnök: Kovács Lajos tanító, alelnök: Császár Dénes községi bíró, jegyző: Barabász Viktor ref. lelkész. Szentgerlicén elnök: Csopor Jenő tanító, alelnökök: Kuthi Károly és Sárosi János, jegyző: Csekme Adám ref. lelkész. Szentháromság, elnök: Bereczky Tibor, alelnökök: Bereczky Sándor községi bíró és Kakasi Béla nyug. községi jegyző. Titkár: Magyar Dénes. Minden egyes újjáalakított új tagjai is vannak. Szövérdén 9, Szentháromságon 19 és Szentgerlicén 7 új tag lépett be.

Hibaigazítás. Lapunk 1937 november 1-i számának 375. oldalán a konverziós részletek táblázatának szöveg részébe sajtóhiba csuszott be, amelyet a következőképpen igazítottunk ki: „A megadott példa nem falusi, hanem városi adásra vonatkozik. Maga a táblázat azonban hibátlan.”

A Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársasága megválasztotta vezetőjét. November 19. Kolozsváron az Erdélyi Gazdasági Egylet székházában ülést tartott a Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársaságának vezetője. Ez alkalommal megválasztották az igazgatóságot és felügyelő bizottságot. Elnök: dr. Szász Pál, alelnök: Takácsy Miklós. Az igazgatóság tagjai: Kőházi Balogh Ferenc Nagyszalonta, Markovits Kálmán Inánd, Purgly László Sofronya, gr. Teleki Ernő Kolozsvár, gr. Teleki Béla Zsibó, dr. Szentiványi Gábor Szentiványlaborfalva. A felügyelő bizottság tagjai gr. Teleki Adám Marosujvár, Telegdy László Kolozsvár és dr. Fetter Elemér Arad. Rememlé, hogy a Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársasága nagy mértékben hozzájárul a magyar gazdatársadalom értékesítési problémájának megoldásához.

A megyesi tenyészállatkiállítás. Október 31-én zajlott le a megyesi nagy tenyészállatkiállítás, amely iránt ország-szerre nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az Erdélyi Gazdasági Egylet is meghívót kapott és gr. Teleki Adammal, az Erdélyi Gazda főszerkesztőjével képviseltette magát. A kiállítást az állattenyésztési szindikátus rendezte meg és a gazdák mintegy 2 millió lej értékű állatot adtak el.

A földművelésügyi miniszterium jelentése a mezőgazdaság helyzetéről. Hivatalos jelentés szerint 1937-ben 99.323 hektár területen termeltek babot. A termés 608.920 mázsa hektáronkénti 6.1-es terméssel. Ezenkívül a kukorica között 1.029.971 hektáron termelt és 2.348.233 mázsát hozott hektáronkénti 2.3 mázsával. 1937-ben tehát összesen 1.120.297 hektáron termeltek 2.957.153 mázsát. A múlt évi termés 152.289 mázsával volt több. A buzavetések ország-szerre befejezést nyertek. Az előző évhez viszonyítva, 5–10 százalékkal nagyobb a terület. Az árpa és repec szépen kikelte. Az ideai kukoricatermésnek nagy része sok nedvességet tartalmaz. A kedvezőtlen időjáráshátráltatta a szárítást. A takarmányfélékben nagy a hiány és ebből kifolyólag az árak is emelkedő irányzatot képviselnek. Számos vidéken a gazdák kénytelenek eladni az állataikat.

Mennyi gyümölcsöt exportáltunk? 1937 január 1 és november 1-e között Románia az alábbi gyümölcsmennyiséget exportálta: alma és körte 12,767.681 kg. 63,838.45 lej értékben, friss szilva 669.096 kg. 345.430 lej értékben, aszalt szilva 1,828.600 kg. 27,429.000 lej értékben, dió és dióhéj 3,299.501 kg. 65,990.020 lej értékben, hámozott dió 730814 kg. 36,540.700 lej értékben, szőlő 1,848.007 kg. 11 millió 88.042 lej értékben, kajszinbarack 29.125 kg. 291.250 lej értékben, kajszinbarack mag nélkül 10.054 kg. 675.810 lej értékben, bor 209.361 kg. 3,977.859 lej értékben. Összesen exportáltunk: 21,422.239 kg. gyümölcsöt 213 millió 276.566 lej értékben.

Románia elvesztette a palesztinai és Anglia baromfi piacait. Az Adevárul jelentése szerint a baromfi- és tojásexportőrök elpanaszolták, hogy a kivitel szinte leküzdhetetlen akadályokba ütközik. A különböző beviteli és fizetési nehézségek miatt nagyrészen elvesztették a palesztinai baromfi piacot. Ezzel párhuzamosan az angliai tojásbevétel is egyelőre megakadt. Más években ilyen időpontban szezoncikké váltak, most azonban súlyos veszteség éri a romániai eladót. A kormány illetékes tényezőinek azonnali közbelépését sürgették.

APRÓHIRDETÉSEK

Tordai gazdakör tagjai ajánlanak államilag ellenőrzött, egészséges plimuth és Rhod tenyészállatokat. Csapófészekkel ellenőrzöttek 250 lejtől felfelé darabonként. Ellenőrzetlenül 180 lej darabonként. 166

Gazdasági szaktanfolyamot végzett, érettségizett, 29 éves román kat. valásu, fiatal ember franciaországi tanulmánya előtt gyakornoki állást keres gazdaságnál. Cím a kiadóban.

Prima mangalica, egyéves mangalica kocák és kanok kaphatók — Kalászos gazdaság — Marghita, Mann Ilonánál. Ugyanott fiatal, nős, szakképzett, szerény igényű, kaucióval rendelkező gazdaságtól több éves bizonyítványokkal felvétetik. 184

Üzemképes lófogató herevetőgépet keresek megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 183

178

Figyelem! Répavágók, szecskavágók, darálógépek, takarmányfűlesztők, csirkefeltetőgépek és minden más gazdasági gépek beszerzése előtt kérjen ajánlatot. Schoppelt Ottó Cluj, Calea Regele Carol 106. Használt triór és társasborona is eladó. 153

Izrael Jakabnál Luduş (jud. Turda) eladó egy használt, jó állapotban lévő, kifogástalanul működő műtrágyaszekrényvel ellátott 16 soros kombinált vetőgép „Mosoni” gyártmányu 16.500 lej árban. Értekezni fenti cím alatt. 176

Állást keresők

Allást keres Tóth Árpád, román gazdasági iskolát végzett 20 éves református vallású ifjú. Címe: Ceanul Mare—Mezőnagycsán, Jud. Turda. (163)

Allást keres 49 éves, nős, gazdasági szakiskolát végzett gazdaságtiszt, nagy gyakorlati ismerettel. A gazdaság minden ágában jár-tas. Megkeresés az E.G.E. címére küldendő. 185

Allást keres 26 éves, román, kath. nőtlen ispán. Cím a kiadóhivatalban. 181

Földbirtokos családnál nevelő-
oktatói alkalmazást keres okle-
veles tanár, modern nyelvek bir-
tokában, jártassággal minden
tantárgyban. Inceze Béla, Salonta
Jud. Bihor, Str. Regina Maria 1.
158.

Okleveles Gazda, 29 éves, nőt-
len, ajánlatokkal elhelyezkedne.
Cím: Balázs András Nires, p. u.
Dej. 181

A gazdálkodás összes ágaiban
jártas 26 éves, nőtlen ember ja-
nuár 1-re gazdasági állást ke-
res. Cím a kiadóhivatalban. 180

33 éves okleveles gazda állást
keres. Szentmihályi, Chiesd, p. u.
Sarmaşag, Jud. Sălaj. 179

Falusi háztartás minden ágá-
ban jártas középkorú gazdasz-
szonyt keresek január 1-i belé-
péssel. Dr. Daday Lorándné, Şi-
mişna, p. u. Ileanda, Jud. Someş.

Szakképzett, gyakorlatlaltal bíró
pincemestert keresek, „Aspo“ bor-
pincészet, Aiud. 177

Biharmegyei gazda vállalna
100 tinót részes tartásra vagy
sulyrarakásra. Cím a kiadóban.
175

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Bartha Gy.,
Dr. Gróf Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor,
Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Boróczy L.,
Csomós János, Dancs Sándor, Dóczyiné Berde
Amál, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Farkas
Árpád, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui
Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch
Ernő, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós

Károly, Kamarási Szász Ferenc, Dr. Konop
Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Dr.
Nagy Endre, Nagy Miklós, Telegdy László, Dr.
Oberding J., Dr. Parádi Kálmán, Dr. Péter Béla
Pohl Béla, Szeghő Dénes, Dr. Schilling Dezső
Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó
Dr. Szentkirályi Samu, Tauffer Ferenc, Tempfl
János, Veress István, Vita Sándor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Neodendrin-gyümölcsfakarbolineum

Minodrin-ásványolaj emulsió

Sotor-hernyóenyv

Avenarius-oltóviasz

Pomrin-vértetükátrány

utólérhetetlen minőségű gyártmányai a

Moskovits Ipartelepek Rt.

Növényvédelmi osztályának, Oradea.